

Rapport over de solvabiliteit en financiële positie

TVM verzekeringen N.V.

2016

Inhoud

Samenvatting	4
A. Bedrijf en resultaten	6
A.1 Activiteiten	8
A.2 Resultaten op het gebied van verzekering	9
A.3 Resultaten op het gebied van beleggingen	18
A.4 Resultaten op overig gebied	18
A.5 Overige informatie	18
B. Bestuurssysteem	20
B.1 Algemene informatie over het bestuurssysteem	20
B.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten	23
B.3 Risicobeheersing inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit	25
B.4 Interne Controlesysteem	31
B.5 Internal Audit Functie	32
B.6 Actuariële Functie	33
B.7 Uitbesteding	34
B.8 Overige informatie	34
C. Risicoprofiel	35
C.1 Verzekeringstechnisch risico	35
C.2 Marktrisico	36
C.3 Kredietrisico	37
C.4 Liquiditeitsrisico	37
C.5 Operationeel risico	38
C.6 Overig materieel risico	38
C.7 Overige informatie	38
D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden	40
D.1 Activa	41
D.2 Technische voorzieningen	43
D.3 Overige schulden	46
D.4 Alternatieve waarderingmethoden	47
D.5 Overige informatie	47
E. Kapitaalbeheer	48
E.1 Kapitaalbeheer	48
E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	50
E.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste	51
E.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model	51
E.5 Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste	51
E.6 Overige informatie	51
Bijlage I Aansluiting balans volgens jaarrekening en balans op Solvency II grondslagen	52

Samenvatting

Activiteiten

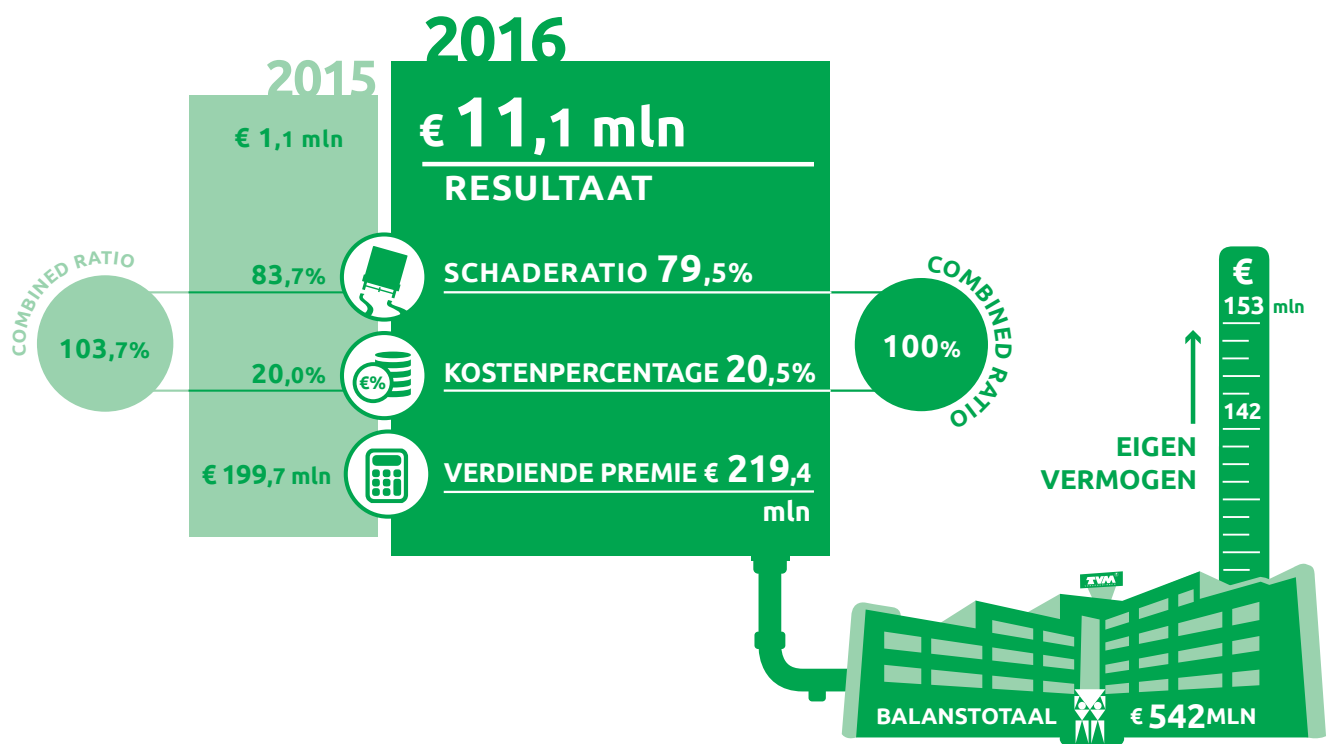
TVM verzekeringen N.V. (hierna: TVM) maakt deel uit van de TVM groep, waarvan de Coöperatie TVM U.A. aan het hoofd staat. TVM biedt verzekeringsoplossingen voor transport over de weg, transport over water en de automotieve branche aan. De verzekeringen worden op de lokale verzekeringsmarkten van de Benelux en Duitsland aangeboden. Voor Benelux-transportondernemers met een vestiging in het buitenland worden oplossingen aangeboden met dezelfde TVM-kwaliteit, toegespitst op de plaatselijke omstandigheden.

Bij het vervoer over de weg maken wij uit onze cijfers op dat transporterend Europa wat volume betreft opnieuw groeit ten opzichte van vorig jaar. Het aantal faillissementen van verzekeren in de TVM-portefeuille is laag en wij zien dat naast vervangingsinvesteringen steeds meer uitbreidingsinvesteringen plaatsvinden. Het toenemen van de vervoersbeweging

is gunstig voor de transportmarkt, maar heeft een keerzijde voor TVM. Meer vervoersbeweging betekent ook dat de kans op ongelukken en schades toeneemt.

Als marktleider op gebied van transportverzekeringen in Nederland en België ontplooit TVM diverse initiatieven om transport over weg en water veiliger te maken. Door te kiezen voor transportveiligheid zoekt TVM nadrukkelijk naar de verbinding met haar achterban en wil TVM nog meer van toegevoegde waarde zijn.

Het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 11,1 mln. (2015: € -1,1 miljoen) waaraan ook het technische resultaat (premie, schade en bijbehorende kosten) positief heeft bijgedragen. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening van TVM verzekeringen N.V. op de website van TVM.

Strategie

TVM heeft haar strategie in het TVM meerjarenplan 2015-2017 vertaald naar concrete initiatieven voor de komende jaren. Deze initiatieven zijn samengevoegd in het programma TVM kompas, zodat ze gecoördineerd tot uitvoering worden gebracht. In 2016 is een start gemaakt met de actualisering van de strategie, welke wordt vastgelegd in het meerjarenplan voor de jaren 2017-2020. Eén van de speerpunten in deze strategie is innovatiekracht.

Risicoprofiel

TVM is actief in een niche markt met uitsluitend schadeverzekeringen¹ gericht op transport over weg en water en automotieve. Haar klanten bestaan voornamelijk uit zakelijke relaties en in beperkte mate hun werknemers. De producten sluiten hierop aan en TVM heeft heldere (polis)voorwaarden. De premies in de motorrijtuigenbranche staan onder druk van de toegenomen concurrentie. Dit uit zich vooral in lage premies voor Motorrijtuigenaansprakelijkheidsverzekeringen. Dit terwijl de schade, mede door toegenomen regres en activiteiten van letselschadeadvocaten, is gestegen. Verbetering van rendement staat bij TVM boven premiegroei. Daarnaast verwacht TVM met de nieuwe instrumenten van TVM kompas de efficiency te vergroten en de kosten op een acceptabel niveau te kunnen handhaven.

TVM heeft een beleggingsbeleid waarin is vastgelegd dat TVM een defensieve beleggingsstrategie aanhoudt. De beleggingsportefeuille bestaat grotendeels uit vastrentende waarden. Door deze strategie is het mogelijk dat het rendement enigszins lager zal uitvallen (aangezien de rente op vastrentende waarden momenteel erg laag is), maar zijn mogelijke verliesrisico's geminimaliseerd. TVM kiest voor zekerheid van vastrentende waarden boven hoog rendement als gevolg van (te) hoge risico's.

Voor details van de verschillende risico's die TVM als verzekeraar loopt en de beheersmaatregelen die hier tegen zijn genomen, wordt verwezen naar hoofdstuk C.

Solvabiliteit

Om de robuustheid ofwel solvabiliteit van de verzekeraars te

meten, is er vanaf 1 januari 2016 een risicogebaseerde norm (Solvency II) in de Europese Unie geïntroduceerd, de Solvabiliteit Kapitaal Vereiste². Onderhavig verslag is een van de resultaten waarmee wij als verzekeraar u als lezer informeren over de solvabiliteit van TVM.

De Solvabiliteitsratio is het Eigen vermogen van de verzekeraar uitgedrukt als percentage van de Solvency Kapitaal Vereiste (SCR). TVM heeft per einde 2016 een Solvabiliteitsratio van 191% en voldoet hiermee ruimschoots aan de externe norm en ook aan haar eigen interne streefnorm van 175%.

In hoofdstuk E wordt nader ingegaan op de samenstelling van het Eigen vermogen en de SCR. Hierin wordt ook een aansluiting gegeven tussen het Eigen vermogen volgens de jaarrekening en het Eigen vermogen volgens de Solvency II waardering.

Governance

Corporate Governance gaat over besturen, beheersen, verantwoordelijkheid, zeggenschap en over verantwoording en toezicht. Integriteit en transparantie spelen hierbij een belangrijke rol. TVM heeft haar organisatie zodanig ingericht dat hieraan optimaal invulling wordt gegeven.

TVM verzekeringen N.V. is een 100%-dochter van de Coöperatie TVM U.A. waarmee zeggenschap van haar (klant)leden, middels een ledenraad, is gewaarborgd.

In 2016 is het organisatie-model aangepast met als doel de wendbaarheid, innovatiekracht en effectiviteit van de organisatie te vergroten om daarmee beter te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in de markt. Dit heeft geresulteerd in een eenlaags bestuursmodel met kortere lijnen tussen de Raad van Bestuur en het operationeel management. Daarnaast is er veel aandacht geweest voor het (verder) inrichten van de Riskmanagement- en Compliancefunctie.

Voor details over de inrichting van de Governance bij TVM wordt verwezen naar hoofdstuk B, hierin worden onder andere de rollen van de Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen, Ledenraad en Key-functionarissen toegelicht.

¹ De TVM verzuimverzekering rubriceert zich als "Zorg vergelijkbaar met Schade" volgens de wettelijke indeling.

² In het Engels "Solvency Capital Requirement" ook wel afgekort als "SCR"

A. Bedrijf en resultaten

A.1 Activiteiten

TVM verzekeringen N.V.

Binnen het geheel van de TVM groep (zie hierna onder Juridische structuur) worden verzekeringsoplossingen voor transport over de weg, transport over water en de automotive branche geboden. Hierbij worden klanten zowel via het directe kanaal (met een eigen buitendienst) als het indirecte kanaal (middels tussenpersonen en volmachten) bediend.

Voor transport, voor wagenparken en voor bedrijven biedt TVM eigen TVM schadeverzekeringen. Met onder andere de TVM vrachtautoverzekering, de wagenparkverzekering en de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Voor risico's die TVM niet zelf verzekert, werkt TVM samen met TVM intermediair en kunnen voor onze klanten op maat gemaakte verzekeringen worden aangeboden. Hiervoor wordt samengewerkt met grote (internationale) verzekeringsmakelaars, waarbij TVM intermediair optreedt als assurantietussenpersoon.

TVM verzekeringen N.V. maakt deel uit van de TVM groep, waarvan de Coöperatie TVM U.A. aan het hoofd staat. Zowel de Corporate Governance als de bedrijfsvoering van TVM verzekeringen N.V. is volledig geïntegreerd in de groep en wordt integraal bestuurd. Zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Commissarissen zijn gelijk.

In deze rapportage zal gezien deze verwevenheid bij een aantal toelichtingen dan ook de situatie en analyse worden gegeven zoals deze voor de groep geldt, omdat splitsing van gegevens het totaalbeeld te sterk zou verstoren. In de toelichtingen zal worden aangegeven of sprake is van geconsolideerde gegevens dan wel gegevens van de afzonderlijke verzekeringsentiteit.

Juridische structuur

TVM verzekeringen N.V. is een schadeverzekeraar en maakt juridisch en bestuurlijk onderdeel uit van de Coöperatie TVM U.A., welke enig aandeelhouder is van TVM verzekeringen N.V. Middels de ledenraad en de algemene vergadering wordt door de coöperatie verantwoording aan de leden afgelegd. Voor TVM verzekeringen N.V. is een Raad van Commissarissen en een Raad van Bestuur benoemd bestaande uit dezelfde personen als bij de Coöperatie TVM U.A.

TVM verzekeringen N.V. is statutair gevestigd te Hoogeveen.

Postadres:

Postbus 130 Van Limburg Stirumstraat 250
7900 AC Hoogeveen 7901 AW Hoogeveen

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen bestaat uit:

M. Duviervier	voorzitter
A.P. Schenk	vicevoorzitter/secretaris
drs. C.W. Gorter RA	lid
drs. T. Nabuurs	lid
F. Wansink	lid

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bestaat uit:

mr. A.P.J.C. Bos	CEO
D.J. Klein Essink RA	CFRO
H. Stroeve	COO
A. Arntz (m.i.v. 01-05-2017)	CIO

Toeziethouder

De Nederlandsche Bank N.V.

Toeziicht verzekeraars, middelgrote verzekeraars
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
020 5249111

Extern Accountant

KPMG Accountants N.V.
A.J.H. Reijns RA
Postbus 43004
3540 AA Utrecht

Samenvatting en belangrijkste gebeurtenissen 2016

TVM brengt haar strategie zoals geformuleerd in het TVM meerjarenplan 2015-2017, genaamd 'Durf en discipline' tot uitvoering. Input voor de strategie is een analyse van de vaardigheden van TVM, de ontwikkelingen in de verzekeringssector en de klantgroepen waarin TVM actief is. Het is een alomvattend plan waarin alle aspecten van de bedrijfsvoering van TVM worden belicht. In het eerste halfjaar van 2017 zal TVM haar strategie actualiseren op basis van de meest recente inzichten en deze vastleggen in het meerjarenplan voor de jaren 2017-2020. Strategievorming komt tot stand in samenspraak met de Raad van Commissarissen en Ledenraad.

De verdere toekomst ziet TVM met vertrouwen tegemoet. Als specialist in met name transport over weg, water en logistiek, ziet TVM vele kansen. Er wordt gericht gewerkt aan een TVM 2.0 organisatie om de technologische ontwikkelingen die op ons afkomen het hoofd te kunnen bieden. Er wordt nagedacht over hoe TVM om moet gaan met vervoer via drones, platooning, onbemande vrachtauto's en bijvoorbeeld 3D-printing. TVM is overtuigd dat de winnaars in de verzekeringsbranche de partijen zijn die excellente digitalisering weten te combineren

met persoonlijk contact. Scoren op een van beide dimensies is niet genoeg; competenties van medewerkers en de kwaliteit van systemen zullen doorslaggevend zijn.

Het jaar 2016 heeft in het teken gestaan van het voorbereiden op en verstevigen van de TVM organisatie in lijn van de verwachte ontwikkelingen op lange termijn, zoals vastgelegd in het TVM meerjarenplan 2015-2017 en het langetermijnplan 2025. In nauwe samenwerking met de Raad van Commissarissen is het organisatiemodel van TVM aangepast met als doel de wendbaarheid, innovatiekracht en effectiviteit van de organisatie te vergroten om daarmee beter te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in de markt. Dit heeft geresulteerd in een eenlaags bestuursmodel met kortere lijnen tussen de Raad van Bestuur en het operationeel management. De Raad van Bestuur zal worden uitgebreid met een CCO (Chief Commercial Officer) om daarmee de groeiambities van TVM en de relatie met de leden verder vorm te geven. Per 1 mei 2017 is de CIO (Chief Information Officer) aangesteld om daarmee de ambities en importantie van informatie- en communicatietechnologie en de digitale proposities te kunnen verwezenlijken.

Het TVM meerjarenplan 2015-2017 heeft TVM vertaald naar concrete initiatieven voor de komende jaren. Deze initiatieven zijn samengevoegd in het programma TVM kompas, zodat ze gecoördineerd tot uitvoering worden gebracht.

Met TVM kompas realiseert TVM het grootste deel van haar doelstellingen uit het TVM meerjarenplan 2015-2017 en TVM kompas levert daartoe de instrumenten en draagt bij aan de beoogde ontwikkeling van TVM. Waar gaat het programma TVM kompas voor zorgen? Het programma zorgt voor vernieuwing van producten, diensten, processen, applicaties, infrastructuur en informatievoorziening, en inbedding in de organisatie inclusief de daarbij behorende cultuur en vaardigheden. De resultaten zijn een aanpasbaar en wendbaar TVM (zeer belangrijk om in te kunnen spelen op ontwikkelingen in de verzekerings- en transportsector), eenduidige bediening in administratie en tevens eenduidige processen en systemen. Andere te boeken resultaten zijn lagere kosten, gestandaardiseerde processen, minder applicaties en goed opgeleide en deskundige TVM medewerkers. Na een lange tijd van zorgvuldige voorbereiding is de tijd van oogsten aangebroken. De eerste opleveringen zijn inmiddels gerealiseerd en enthousiast ontvangen.

Door het realiseren van haar strategische ambitie zal TVM nog beter in staat zijn de dienstverlening aan haar verzekerden en leden aan te laten sluiten bij de behoeften en van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Innovatie(beleid)

TVM heeft innovatie tot een van de pijlers benoemd waarop zij zich de komende jaren gaat richten. Onder andere technologische ontwikkelingen, veranderende verdienmodellen, dreiging van nieuwe concurrentie en veranderende eisen van toezichthouders vormen de noodzaak hiertoe. TVM moet dan ook haar innovatiekracht vergroten om te zorgen dat TVM zich blijft onderscheiden en de positie als marktleider in de transportsector behoudt. Begin 2015 heeft TVM de afdeling innovatiemanagement ingericht. Deze afdeling heeft als opdracht om enerzijds aan concrete innovaties te werken en anderzijds om collega's binnen TVM te enthousiasmeren en te betrekken bij innovatie. Binnen TVM gaat innovatie steeds meer leven en ontstaat een steeds beter beeld over de werkwijze ervan. De belangrijkste thema's die als focus voor innovatie worden gebruikt zijn veiligheid, digitalisering, data-analyse en het ontstaan van nieuwe risico's. Enkele onderwerpen die in 2016 bij innovatie aan bod zijn gekomen zijn, het onderzoeken van de (on)mogelijkheden van het verzekeren van truckplatooning in Nederland, de Pilot veilig rijgedrag, het ontwikkelen van bedieningsconcepten voor transportbedrijven en een interne innovatieopleiding. Daarnaast is ook een trendrapport opgesteld, waarin de belangrijkste trends zijn benoemd die TVM de komende jaren kunnen gaan raken. In 2017 wordt de Pilot veilig rijgedrag afgerond en worden de eindresultaten gepresenteerd. Daarnaast gaat TVM een verkenning doen rondom het potentieel van de blockchaintechnologie, wordt een bedieningsconcept voor de binnenvaart ontwikkeld en zullen de eerste truckplatoons worden verzekerd.

Internationale expansie

TVM is al vele jaren actief op de Belgische markt en heeft daar een uitstekende marktpositie weten te verwerven. Al een aantal jaren laten de Belgische activiteiten stevige groei cijfers zien, gecombineerd met een beheerst schadebeeld. In 2016 is de bruto-premie gestegen met 18% en het belang van België in de totale premie van TVM is toegenomen van 18% naar 20%. De verwachting voor 2017 is een verdere stijging van het premievolume, mede door de gedeeltelijke overname van een transportportefeuille. Ook in de rest van Europa is TVM actief. De strategie van TVM is erop gericht dat Benelux transportondernemers met een vestiging in het buitenland, kunnen rekenen op toegesneden verzekeringsproducten met dezelfde TVM-kwaliteit, waarbij actieve preventie en schade-expertise vanuit TVM centraal staan. Hierbij ontzorgt TVM de ondernemer en heeft deze één aanspreekpunt bij vragen over dekking, maar ook in geval van schade. TVM heeft het strategische besluit genomen om ook verzekeringsproducten aan te bieden op de lokale verzekeringsmarkt in Duitsland. In 2015 en 2016 is hiermee een voorzichtige start gemaakt om

praktijkervaring op te doen. Vooralsnog wordt dit gedaan op basis van vrije dienstverlening vanuit Nederland in tegenstelling tot de Belgische markt die vanuit een lokale vestiging wordt bediend.

Wet- en regelgeving

De afgelopen jaren is de toezichtdruk van de wetgever en toezichthouders, waaronder AFM en DNB, voor de gehele verzekeringsbranche en dus ook voor TVM toegenomen. Zo zijn er bij TVM naast algemene, ook specifieke toezichtonderzoeken geweest waaronder Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA), Sanctiewet, Volmachten, IT-self assessment en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Samen met de toezichthouders is vastgesteld dat, waar van toepassing, de noodzakelijke verbeteringen zijn gerealiseerd. In 2017 zal TVM de structurele borging van compliance verder professionaliseren.

TVM scheepvaart

TVM heeft een tweetal scheepvaartlabels binnen haar groep, zijnde SON scheepsverzekeringen (SON) en Noord Nederland schepenverzekering (NNS). In gezamenlijk overleg is besloten dat de behoefte bestaat om beide scheepvaartlabels samen

te voegen, zodat zij elkaar kunnen versterken om de dienstverlening aan de verzekerden nog verder te optimaliseren. Per 1 januari 2017 zijn de merknamen SON en NNS verder gegaan onder de merknaam TVM verzekeringen. Om ook de samenwerking met andere TVM-disciplines te versterken, is besloten om de fysieke samenvoeging op het hoofdkantoor in Hoogeveen te laten plaatsvinden. De verhuizing heeft in april 2016 plaatsgevonden. Vanaf 1 januari 2017 zijn eveneens de systemen van de scheepvaartlabels geïntegreerd in één systeem.

A.2 Resultaten op het gebied van verzekering

De activiteiten van TVM verzekeringen N.V. vinden hun weerslag in de onderstaande kengetallen die zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 opgesteld in overeenstemming met Dutch GAAP. Een verdere verbijzondering van premie-, schade- en kostengegevens naar zowel Lines of business en vindt plaats in S.05.01 en S.05.02, die samen met de overige kwantitatieve publieke rapportage staten op de website van TVM gepubliceerd zijn.

Kengetallen	2016	2015
Geboekte premie	224.353	204.813
Verdiende premie	219.368	199.745
Schaden	172.753	166.009
Totale bedrijfskosten	46.720	41.340
Beleggingsopbrengsten technische rekening	6.667	6.966
Technisch resultaat	2.687	-2.351
Beleggingen	494.904	484.872
Technische voorzieningen statutair *)	380.147	378.582
Technische voorzieningen Solvency II	263.302	264.845
Eigen vermogen statutair *)	152.647	141.565
Eigen vermogen Solvency II	221.878	216.485

*) Hierbij is de balans volgens BW2 Titel 9 (jaarrekening) omgezet naar de indeling volgens Solvency II richtlijnen. Herwaarderingen op grond van Solvency II richtlijnen zijn hierin niet verwerkt. Voor de aansluiting tussen de balans volgens de jaarrekening en de Solvency II balans wordt verwezen naar Bijlage I.

Geboekte premie

De geboekte premie kent geen gelijkmatig patroon over de maanden gedurende het boekjaar. Afhankelijk van het prolongatiemoment wordt de geboekte premie verantwoord, waarbij een groot deel van de portefeuille op 1 januari prolongeert. In deze paragraaf zullen de belangrijkste ontwikkelingen worden weergegeven over achtereenvolgens de branches en geografische spreiding.

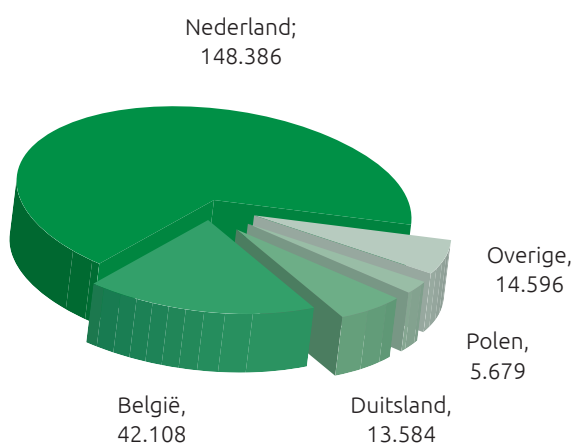
In onderstaande tabel is de geboekte premie verdeeld naar branches³.

Branche		2016	2015
Motorrijtuigen	1	158.960	142.270
Scheepvaart	2	17.003	17.417
Transport		15.865	14.653
Ongevallen	3	14.698	13.667
Overige branches		17.827	16.807
Totaal geboekte premie		<u>224.353</u>	<u>204.813</u>

De belangrijkste ontwikkelingen worden hieronder toegelicht, waarbij de nummering refereert aan de betreffende branche in de tabel:

1. Toename door stijging van leaseauto's binnen de verzekerde parken en sterke internationale groei in België en Duitsland
2. Als gevolg van de grote concurrentiedruk in de binnenvaart worden schepen uit de vaart genomen en derhalve niet meer verzekerd.
3. Toename door verrekeningen over voorgaand jaar.

De verdeling van deze premieomzet naar landen is als volgt:

³De in dit hoofdstuk gehanteerde brancheindeling betreft de door TVM historisch gehanteerde indeling op basis van de Wft. Deze wijkt, als gevolg van een andere classificering binnen de rapportagegroepen (niet voor de totale omvang), af van de in de Solvency II gerapporteerde indeling naar Lines of Bussines.

Verdiende premie

De verdiende premie is de tijdsevenredige verdeling van de geboekte premie gedurende de verzekerde periode, onder aftrek van herverzekeringspremie.

Over de branches verdeeld geeft dit het volgende beeld:

Branche	2016	2015
Motorrijtuigen	155.939	140.025
Scheepvaart	15.722	15.798
Transport	15.299	14.004
Ongevallen	14.659	13.683
Overige branches	<u>17.749</u>	<u>16.235</u>
Totaal verdiende premie	<u>219.368</u>	<u>199.745</u>

Voor de verklaring van ontwikkelingen ten opzichte van de vergelijkende cijfers wordt verwezen naar de eerder gegeven verklaringen bij de geboekte premie.

Schade

Schade wordt door TVM beoordeeld als ratio van de premie. TVM hanteert hierbij in de jaarrekening de definitie waarbij schadebehandelkosten (2016 € 16.358 en 2015 € 16.043) worden meegenomen onder de Schade. De absolute cijfers wijken in de jaarrekening en onderstaande analyse daarom af van de Solvency II presentatie. De relatieve (schaderatio) analyse ten opzichte van het voorgaande jaar wordt hierdoor echter niet verstoord. De uitloopresultaten met betrekking tot de schade e/r (aansluitend op de schade e/r in de resultatenrekening) geven het volgende beeld:

Schade

Schade wordt door TVM beoordeeld als ratio van de premie. TVM hanteert hierbij in de jaarrekening de definitie waarbij schadebehandelkosten (2016 € 16.358 en 2015 € 16.043) worden meegenomen onder de Schade. De absolute cijfers wijken in de jaarrekening en onderstaande analyse daarom af van de Solvency II presentatie. De relatieve (schaderatio) analyse ten opzichte van het voorgaande jaar wordt hierdoor echter niet verstoord. De uitloopresultaten met betrekking tot de schade e/r (aansluitend op de schade e/r in de resultatenrekening) geven het volgende beeld:

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
Totaal van alle branches					
<2013	94.732	13.584	68.302	-12.847	-12.847
2013	42.979	6.736	31.516	-4.727	-4.727
2014	58.962	9.387	43.897	-5.678	-5.678
2015	104.525	46.288	56.836	-1.401	-1.401
2016	-	80.002	101.603		181.605
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	18.380	-	17.822	-558	-558
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	15.721	-	15.121	-600	-600
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	16.958	-	-	16.958
Totaal	335.299	172.955	335.097	-25.811	172.753
Motorrijtuigen					
<2013	86.673	12.920	63.169	-10.584	-10.584
2013	38.567	5.958	28.649	-3.960	-3.960
2014	50.663	7.585	39.405	-3.673	-3.673
2015	78.575	32.702	46.565	692	692
2016	-	62.629	76.679		139.308
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	14.847	-	14.328	-519	-519
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	13.550	-	12.950	-600	-600
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	12.738	-	-	12.738
Totaal	282.875	134.532	281.745	-18.644	133.402
Scheepvaart					
<2013	441	-546	531	-456	-456
2013	630	54	427	-149	-149
2014	1.377	-43	727	-693	-693
2015	6.413	3.582	2.832	1	1
2016	-	5.512	5.291		10.803
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	425	-	425	-	-
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	571	-	571	-	-
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	681	-	-	681
Totaal	9.857	9.240	10.804	-1.297	10.187

Schadejaren	Voorziening schaden ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorziening schaden ultimo boekjaar	Uitloopresultaat	Schaden e/r
Transport					
<2013	1.462	185	612	-665	-665
2013	1.048	83	550	-415	-415
2014	1.978	199	1.042	-737	-737
2015	7.852	2.487	2.976	-2.389	-2.389
2016	-	2.975	9.029		12.004
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	683	-	780	97	97
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	500	-	500	-	-
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	1.044	-	-	1.044
Totaal	<u>13.523</u>	<u>6.973</u>	<u>15.489</u>	<u>-4.109</u>	<u>8.939</u>
Ongevallen					
<2013	1.057	56	602	-399	-399
2013	552	35	359	-158	-158
2014	2.234	921	695	-618	-618
2015	6.989	5.361	2.474	846	846
2016	-	4.693	6.777		11.470
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	831	-	821	-10	-10
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	410	-	410	-	-
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	1.442	-	-	1.442
Totaal	<u>12.073</u>	<u>12.508</u>	<u>12.138</u>	<u>-339</u>	<u>12.573</u>
Overige branches					
<2013	5.099	969	3.388	-742	-742
2013	2.182	606	1.531	-45	-45
2014	2.710	725	2.028	43	43
2015	4.696	2.156	1.989	-551	-551
2016	-	4.193	3.827		8.020
Reserve nog niet gemelde schaden (IBNR)	1.594	-	1.468	-126	-126
Schadebehandelingskosten tot boekjaar	690	-	690	-	-
Schadebehandelingskosten in boekjaar	-	1.053	-	-	1.053
Totaal	<u>16.971</u>	<u>9.702</u>	<u>14.921</u>	<u>-1.421</u>	<u>7.652</u>

Technisch resultaat

Het technisch resultaat verdeeld over de intern gehanteerde branches kan als volgt worden weergegeven:

	Motorrijtuigen	Transport	Scheepvaart	Ongevallen	Overige branches	Totaal
Jaar 2016						
Geboekte premies	<u>161.207</u>	<u>15.865</u>	<u>16.504</u>	<u>14.684</u>	<u>16.093</u>	<u>224.353</u>
Verdiende premies eigen rekening						
- Bruto	160.844	15.817	16.561	14.670	16.234	224.126
- Aandeel herverzekeraars	<u>-2.443</u>	<u>-518</u>	<u>-1.289</u>	<u>-14</u>	<u>-494</u>	<u>-4.758</u>
	<u>158.401</u>	<u>15.299</u>	<u>15.272</u>	<u>14.656</u>	<u>15.740</u>	<u>219.368</u>
Schaden eigen rekening						
- Bruto	-136.466	-8.935	-10.470	-12.573	-8.016	-176.460
- Aandeel herverzekeraars	<u>3.064</u>	<u>-4</u>	<u>283</u>	<u>-</u>	<u>364</u>	<u>3.707</u>
	<u>-133.402</u>	<u>-8.939</u>	<u>-10.187</u>	<u>-12.573</u>	<u>-7.652</u>	<u>-172.753</u>
Verzekeringstechnisch resultaat	<u>24.999</u>	<u>6.360</u>	<u>5.085</u>	<u>2.083</u>	<u>8.088</u>	<u>46.615</u>
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	5.579	278	238	248	324	6.667
Wijziging overige technische voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Beheerskosten	-24.061	-2.179	-3.738	-2.349	-2.074	-34.401
Provisies en opbrengst diensten onder aftrek van administratiekostenvergoedingen	-10.267	-750	-608	-80	-614	-12.319
Andere technische lasten eigen rekening	<u>-2.684</u>	<u>-387</u>	<u>-350</u>	<u>-386</u>	<u>-68</u>	<u>-3.875</u>
Resultaat technische rekening	<u>-6.434</u>	<u>3.322</u>	<u>627</u>	<u>-484</u>	<u>5.656</u>	<u>2.687</u>
Jaar 2015						
Geboekte premies	<u>144.541</u>	<u>14.649</u>	<u>17.181</u>	<u>13.664</u>	<u>14.778</u>	<u>204.813</u>
Verdiende premies eigen rekening						
- Bruto	144.379	14.547	17.039	14.224	14.569	204.758
- Aandeel herverzekeraars	<u>-2.212</u>	<u>-548</u>	<u>-1.474</u>	<u>-542</u>	<u>-237</u>	<u>-5.013</u>
	<u>142.167</u>	<u>13.999</u>	<u>15.565</u>	<u>13.682</u>	<u>14.332</u>	<u>199.745</u>
Schaden eigen rekening						
- Bruto	-125.892	-8.641	-12.485	-10.487	-8.579	-166.084
- Aandeel herverzekeraars	<u>2.278</u>	<u>-291</u>	<u>284</u>	<u>-2.132</u>	<u>-64</u>	<u>75</u>
	<u>-123.614</u>	<u>-8.932</u>	<u>-12.201</u>	<u>-12.619</u>	<u>-8.643</u>	<u>-166.009</u>
Verzekeringstechnisch resultaat	<u>18.553</u>	<u>5.067</u>	<u>3.364</u>	<u>1.063</u>	<u>5.689</u>	<u>33.736</u>
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	5.825	244	280	254	363	6.966
Wijziging overige technische voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Beheerskosten	-21.169	-2.003	-2.994	-2.162	-2.083	-30.411
Provisies en opbrengst diensten onder aftrek van administratiekostenvergoedingen	-9.030	-545	-658	-183	-513	-10.929
Andere technische lasten eigen rekening	<u>-1.070</u>	<u>-150</u>	<u>-165</u>	<u>-140</u>	<u>-188</u>	<u>-1.713</u>
Resultaat technische rekening	<u>-6.891</u>	<u>2.613</u>	<u>-173</u>	<u>-1.168</u>	<u>3.268</u>	<u>-2.351</u>

Per branche geeft de schaderatio het volgende beeld:

Branche	2016	2015
Motorrijtuigen	85,0%	87,6%
Transport	58,4%	63,8%
Scheepvaart	66,7%	78,4%
Ongevallen	85,8%	92,2%
Overige branches	48,6%	60,3%
Totaal	79,5%	83,7%

Door het geringere premievolume (ten opzichte van motorrijtuigen) van de overige branches hebben deze relatief gezien een volatiel karakter. Binnen Overige varia is een vrijval van een grote Bedrijfsaansprakelijkheidsschade uit 2015 opgenomen. Bij Scheepvaart ligt de ratio onder die van 2015. Door meer middelgrote schaden in 2015, welke onder de eigen risicogrens van de externe herverzekering vallen, was de ratio in 2015 hoger. In 2016 zijn minder calamiteiten gemeld.

Bedrijfskosten

In de jaarrekening van de TVM verzekeringen N.V. zijn deze kosten als volgt weergegeven:

Bedrijfskosten	2016	2015
Beheerskosten	34.401	30.411
Provisies en diensten	-872	-975
Administratiekostenvergoeding	13.191	11.904
Totaal	46.720	41.340

Het personeel van de TVM groep is, op de medewerkers van de buitenlandse locaties na, in dienst van de Coöperatie TVM U.A. Om die reden wordt het overgrote deel van de beheerskosten in eerste instantie volledig binnen Coöperatie TVM U.A. verantwoord, waarna een doorbelasting 'at arm's length' naar de verschillende entiteiten binnen de groep plaatsvindt. Deze kosten komen voor een deel voor rekening van TVM verzekeringen N.V. en worden daar, zoals te doen gebruikelijk, voor een deel verantwoord in de schadelast en deels onder de bedrijfskosten.

De aan TVM verzekeringen N.V. toegerekende kosten zijn als volgt in de resultatenrekening verwerkt:

Kosten Solvency II vs Jaarrekening	2016	2015 ⁴
<i>Kosten volgens Solvency II (S.05.01)</i>		
Administratiekosten	5.140	5.798
Acquisitiekosten	25.507	22.739
Overheadkosten	16.946	13.779
Schadebehandelkosten	16.358	16.043
Bruto bedrijfskosten	63.950	58.358
Overige kosten	3.875	1.723
Totale bedrijfskosten	67.825	60.081

Kosten Solvency II vs Jaarrekening	2016	2015 ⁴
<i>Verschil rubricering Schadebehandelkosten in jaarrekening</i>		
Bruto bedrijfskosten	63.950	58.358
Schadebehandelkosten	<u>-16.358</u>	<u>-16.043</u>
	47.592	42.315
Provisies en diensten	<u>-872</u>	<u>-975</u>
Netto bedrijfskosten	46.720	41.340
<i>Jaarrekening</i>		
Beheerskosten	34.401	30.411
Provisies en diensten	-872	-975
Administratiekostenvergoeding	<u>13.191</u>	<u>11.904</u>
Netto bedrijfskosten	46.720	41.340
Overige Baten en Lasten	3.875	1.723

De kosten (+13%) hebben zich in verhouding tot de premie progressief ontwikkeld. Naast de stijging als gevolg van de werkzaamheden die een direct gevolg zijn van groei in premie zijn hier voornamelijk onderstaande redenen de oorzaak van:

- naast omzetterelateerde formatie-uitbreiding zijn er ook verdere stappen gezet in uitbreiding van enkele staffuncties op onder andere het gebied van Compliance en Riskmanagement.
- vacatures als gevolg van de groeiende organisatie zijn regelmatig eerst tijdelijk ingevuld met (duurdere) detachingskrachten.
- TVM kampte in 2016 met een toegenomen ziekteverzuim, waardoor er gebruik gemaakt moest worden van tijdelijke krachten om dit op te vangen.

Technische voorzieningen

Waardering op basis van Solvency II geeft de onderstaande waarden. Voor details wordt verwezen naar paragraaf D.2.

Technische voorziening schade en ziektekosten	2016	2015
Best estimate	247.385	233.201
Risk Margin	<u>25.777</u>	<u>31.644</u>
Totaal	<u>263.302</u>	<u>264.845</u>

⁴Kosten 2015 volgens Solvency II (S.05.01) zijn benaderd op basis van de toenmalige administratie, eventuele wijziging door gewijzigd inzicht zijn hierin niet verwerkt.

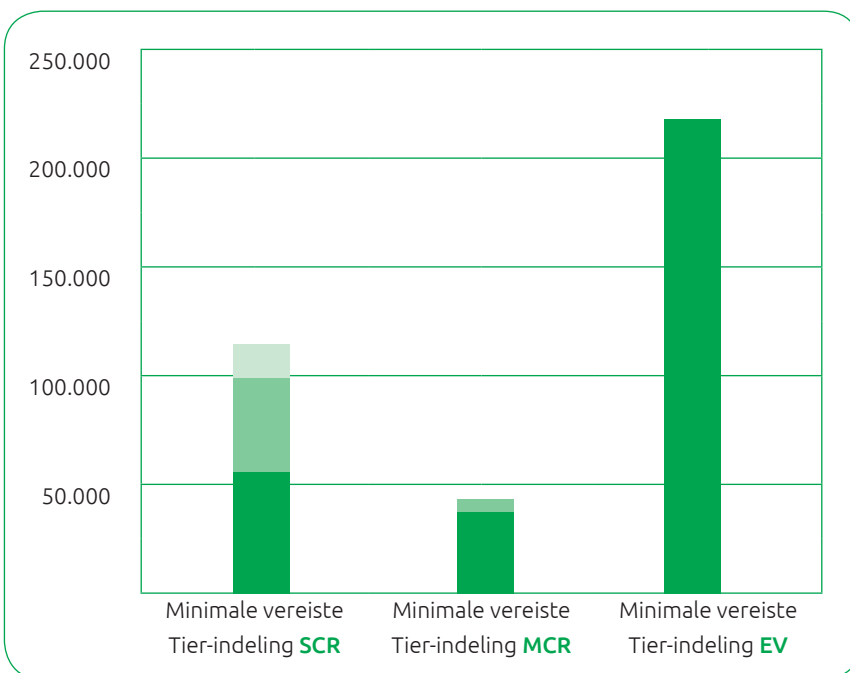
Kapitaal

Solvency II kent twee kapitaaleisen, de SCR en de MCR. De Solvency Capital Requirement (SCR) is een risicogevoelig vast te stellen kapitaaleis en is de vervanger van de "vereiste solvabiliteitsmarge". De Minimum Capital Requirement (MCR) is een minimum kapitaaleis en vervangt het "garantiefonds". De SCR en MCR dienen minimaal jaarlijks te worden berekend en tussentijds indien er wezenlijke veranderingen zijn die het aannemelijk maken dat de uitkomst significant zal wijzigen (bijvoorbeeld een beurscrash).

	2016	2015
SCR	116.217	117.174
MCR	43.018	40.676

Zodra het vermogen onder de SCR zakt, maar boven de MCR blijft, kan DNB een glijdende schaal van maatregelen treffen, die steeds strenger worden naarmate het vermogen dichterbij de MCR komt. Komt een verzekeraar onder het MCR-niveau, dan zal de toezichthouder ingrijpende maatregelen treffen.

De SCR en de MCR mogen naast de hoogste kwaliteit vermogen (tier 1), beperkt bestaan uit minder kwalitatief vermogen (tier 2 en 3). Het vermogen van TVM valt momenteel volledig in tier 1. Grafisch wordt dit als volgt weergegeven:

■ Tier 1 ■ Tier 2 ■ Tier 3

De aansluiting tussen het eigen vermogen volgens de balans volgens de jaarrekening 2016 van TVM verzekeringen N.V. en de bepaling van de Own Funds onder Solvency II luidt als volgt (zie voor een uitgebreidere toelichting Bijlage I).

	2016	2015
Eigen vermogen volgens balans	152.647	141.565
Herwaardering van statutair naar Solvency II:		
Technische voorzieningen	93.393	100.978
Voorwaardelijke verplichtingen (N.H.T.)	<u>-1.085</u>	<u>-1.085</u>
Subtotaal herwaarderingen	92.308	99.893
Uitgestelde belastingverplichtingen over herwaarderingen	<u>-23.077</u>	<u>-24.973</u>
Totaal mutatie door herwaarderingen	<u><u>69.231</u></u>	<u><u>74.920</u></u>
Own funds onder Solvency II	<u><u>221.878</u></u>	<u><u>216.485</u></u>

De herwaarderingen van statutair naar Solvency II worden als volgt toegelicht:

De herwaardering van de Technische voorzieningen komt voort uit het verschil tussen de waardering van de technische voorzieningen volgens de jaarrekening 2016 en de 'best estimate' op basis van Solvency II richtlijnen.

De voorwaardelijke verplichtingen betreft het NHT contract welke statutair niet wordt gewaardeerd maar onder Solvency II wel.

Over alle aanpassingen naar de Solvency II waardering worden latente belastingen berekend. Hierbij wordt het huidige nominale tarief van 25% gehanteerd.

De SCR onder Solvency II wordt berekend uit een combinatie van diverse risicocomponenten. De opbouw voor TVM verzekeringen N.V. is als volgt samengesteld:

	2016	2015
Marktrisico	53.012	29.967
Tegenpartij(krediet)risico	8.625	10.548
Verzekeringstechnisch risico Zorg	7.506	-
Verzekeringstechnisch risico Schade	<u>119.088</u>	<u>133.066</u>
BSCR (voor diversificatie)	<u><u>188.231</u></u>	<u><u>173.581</u></u>
BSCR (gediversificeerd)	147.534	149.236
Operationeel risico	<u>7.422</u>	<u>6.996</u>
	154.956	156.232
Depend effect belastingen	<u>-38.739</u>	<u>-39.058</u>
SCR	<u><u>116.217</u></u>	<u><u>117.174</u></u>

De toename van het marktrisico is het gevolg van verschillende bewegingen. Alleen het concentratierisico is afgenomen door het vrijvallen van deposito's. Een hoger renterisico komt door allocatie van middelen voornamelijk in bedrijfsobligaties en een fonds met non-EU staatsobligaties. Deze obligaties doen ook het spreadrisico toenemen. Het aandelenrisico is toegenomen door uitbreiding van de aandelenportefeuille en stijging van de aandelenkoersen. De hogere beleggingen hebben het valutarisico doen toenemen.

De afname van het tegenpartijkredietrisico wordt grotendeels veroorzaakt door de lagere omvang van de liquide middelen. De afname van het verzekeringstechnisch risico (Schade en Zorg gecombineerd) is een gevolg van de lagere volumemaat van de premie. Daarnaast wordt met ingang van 2016 binnen het verzekeringstechnisch risico het verzuimproduct gerapporteerd onder Zorg in plaats van Schade en is het vervalrisico toegevoegd aan de SCR. De afname van het verzekeringstechnisch risico (Schade en Zorg gecombineerd) is een gevolg van de lagere volumemaat van de premie.

Het diversificatie-effect is sterker geworden door een evenwichtiger spreiding over de onderliggende categorieën. Het operationeel risico en het dempend effect van belastingen ten slotte zijn in mindere mate gewijzigd.

A.3 Resultaten op het gebied van beleggingen

De beleggingen van TVM verzekeringen N.V. kunnen overeenkomstig de Solvency II vermogensopstelling als volgt worden weergegeven:

	2016	2015
Obligaties	168.244	171.855
Investeringsfondsen	311.658	141.810
Derivaten	129	608
Leningen en deposito's	15.043	171.293
Totaal	<u>495.074</u>	<u>485.566</u>

De rente en resultaten op beleggingen zijn hieronder weergegeven:

	2016	2015
Directe opbrengsten beleggingen	9.346	9.673
Indirecte opbrengst beleggingen	9.537	-2.278
Totaal	<u>18.883</u>	<u>7.395</u>

De directe opbrengst beleggingen bestaan uit ontvangen dividenden en rente. De directe opbrengsten staan onder druk door de lage marktrente. De indirecte opbrengst beleggingen betreft het resultaat, zowel gerealiseerd als ongerealiseerd, op waardemutaties van de beleggingen. De indirecte opbrengst is onderhevig aan beurskoersen en kent een hogere volatiliteit.

A.4 Resultaten op overig gebied

TVM verzekeringen kent naast de inkomsten en kosten uit verzekeringsactiviteiten of beleggingen geen andere materiële inkomsten en kosten, zowel per heden als in de voorzienbare toekomst. TVM verzekeringen zet in op innovatie, eventuele vernieuwingen zijn primair gericht op de bestaande activiteiten.

A.5 Overige informatie

De overige informatie bevat informatie overige materiële activiteiten en / of resultaten, die niet in de eerdere hoofdstukken is opgenomen. Voor het rapportage jaar 2016 is hier niets te melden.

B. Bestuurssysteem

B.1 Algemene informatie over het bestuurssysteem

Corporate Governance gaat over besturen, beheersen, verantwoordelijkheid, zeggenschap en over verantwoording en toezicht. Integriteit en transparantie spelen hierbij een belangrijke rol. TVM heeft haar organisatie zodanig ingericht dat hieraan optimaal invulling wordt gegeven.

TVM verzekeringen N.V. maakt deel uit van de TVM groep, waarvan de Coöperatie TVM U.A. aan het hoofd staat. Zowel de Corporate Governance als de bedrijfsvoering van TVM verzekeringen N.V. is volledig geïntegreerd in de groep en wordt integraal bestuurd. Zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Commissarissen zijn gelijk. Dit hoofdstuk van het verslag is derhalve vanuit dit integrale perspectief beschreven.

Corporate Governance Code

TVM onderschrijft met haar strategie de nieuwe Corporate Governance Code zoals van toepassing vanaf 2017. TVM wil duurzaam handelen en richt zich daarom bij het uitvoeren van de taken op de cultuur en langetermijnwaardcreatie. TVM doet dit door onderliggend aan haar strategie kansen en risico's in kaart te brengen en met behulp van risicomanagement haar risico's te beheersen en kansen te benutten. Dit alles binnen de door TVM gestelde kaders van risicobereidheid. TVM neemt hierin de belangen van alle stakeholders mee. De Raad van Commissarissen heeft een prominente rol in de totstandkoming van de langetermijnwaardcreatie, visie en strategie van TVM. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de Corporate Governance Regeling bij TVM.

De Corporate Governance Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen tegenover elkaar en tegenover de aandeelhoudersvergadering, in het geval van TVM de Ledenraad, in acht moeten nemen. De principes kunnen worden opgevat als moderne en inmiddels breed gedragen algemene opvattingen over goede corporate governance. De Corporate Governance Regeling sluit zoveel mogelijk aan bij de best-practice-bepalingen. TVM wijkt op sommige bepalingen af van de Nederlandse Corporate Governance Code. Deze afwijkingen zijn gepubliceerd op de website van TVM.

Governancesysteem ten aanzien van bedrijfsstrategie en -activiteiten

Coöperatie TVM U.A. staat aan het hoofd van de TVM groep, waarvan Nederlandse zakelijke verzekeren van TVM verzekeringen N.V. lid kunnen zijn. Middels de Ledenraad hebben de

leden inspraak in het beleid van TVM. De Ledenraad vormt een evenwichtige afspiegeling van het ledenbestand en vormt een klankbord voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen bij het ontwikkelen van het beleid.

De belangen van ieder lid zijn in de Ledenraad vertegenwoordigd, zowel kleine vervoerders, grote internationale transportondernemers als ondernemers in de binnenvaart en automotive branche. Door de samenwerking en overlegstructuur tussen het Bestuur, Raad van Commissarissen en de Ledenraad is een grote betrokkenheid van en met de leden van TVM gegarandeerd.

De Ledenraad:

- vormt een klankbord voor Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen als het gaat om het ontwikkelen van het beleid;
- benoemt de leden van de Raad van Commissarissen;
- stelt de jaarrekening vast van Coöperatie TVM U.A., waarvan TVM verzekeringen N.V. deel uitmaakt;
- verleent decharge voor het beleid van het Bestuur en het toezicht van de Raad van Commissarissen.

TVM heeft een Raad van Commissarissen, een Raad van Bestuur, een directie voor het bijkantoor TVM Belgium, een managementlaag en verschillende Key-Functionarissen aangesteld. Ten aanzien van de bedrijfsstrategie en -activiteiten worden de verantwoordelijkheden in de volgende paragrafen toegelicht.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen ziet er op toe dat de uitvoering van het bestuursbeleid in lijn ligt met de vastgestelde en goedgekeurde beleidsplannen en beleidsuitgangspunten. De Raad van Commissarissen maakt afspraken met de Raad van Bestuur over de ijkpunten die door de Raad van Commissarissen worden gehanteerd. De Raad van Commissarissen toetst of de Raad van Bestuur bij haar beleidsvorming en de uitvoering van haar bestuurstaken oog houdt voor het belang van TVM in relatie tot haar (maatschappelijke) functie en een zorgvuldige en evenwichtige afweging heeft gemaakt van de belangen van allen die bij TVM betrokken zijn. Bij haar toezicht besteedt de Raad van Commissarissen bijzondere aandacht aan het risicobeheer van de verzekeraar en keurt zij de risk appetite en het kapitaal-, beleggings-, herverzekerings- en het beloningsbeleid goed. De Raad van Commissarissen ziet er middels het daarvoor vastgesteld beloningsbeleid op toe dat is voldaan aan de eisen die gelden met betrekking tot beheerst beloningsbeleid. Er zijn een drietal commissies verbonden aan de Raad van Commissarissen: Audit- en Risicocommissie,

Remuneratiecommissie en Selectie- en Benoemingscommissie. De Remuneratie- en Selectie- en Benoemingscommissie zijn eind 2016 samengevoegd tot één commissie gezien de proportionaliteit.

De risk appetite is het mandaat waarbinnen de Raad van Bestuur vrijheid heeft beleidskeuzes te maken om invulling te geven aan de strategie. De Raad van Commissarissen beoordeelt achteraf of de door het Bestuur aangegane risico's passen binnen de vooraf goedgekeurde risk appetite. De Risk Managers signaleren voorgenomen beleidskeuzes die buiten de risk appetite vallen en rapporteren deze aan de raad van Bestuur en Raad van Commissarissen.

Audit- en Risicocommissie

De Audit- en Risicocommissie is een onderdeel van de Raad van Commissarissen en ondersteunt de Raad van Commissarissen bij het toezicht houden op het naleven door de Raad van Bestuur van de verplichtingen uit hoofde van bestaande wet- en regelgeving en de normen en de interne gedragscodes, waaronder de algemeen aanvaarde gedragsregels voor corporate governance. De Audit- en Risicocommissie is binnen de Raad van Commissarissen in het bijzonder belast met:

- a. het toezicht op:
 - de integriteit van de balans en winst- en verliesrekening van TVM;
 - de onafhankelijkheid, de kwaliteit en de werkzaamheden van de externe accountant;
 - de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant;
 - de onafhankelijkheid, de kwaliteit en de werkzaamheden van de interne controleafdeling;
 - de werking van de interne risicobeheersings- en controle-systemen, waaronder het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en de interne gedragscodes;
 - financiële aangelegenheden die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van TVM;
 - (wijzigingen in) de waarderingsgrondslagen en verslagleggingmethodes, zoals voorgesteld door de accountant of de Raad van Bestuur;
 - het beleid van TVM ten aanzien van belastingplanning;
 - de toepassing van informatie- en communicatietechnologie (ICT).
- b. het ten minste eenmaal per vier jaar evalueren van het optreden van de externe accountant en jaarlijks de reikwijdte van de uit te voeren accountantscontrole;
- c. het doen van aanbevelingen aan de Raad van Commissarissen

aangaande de benoeming van de externe accountant, diens beloning, alsmede, zo nodig het opzeggen van de samenwerking;

- d. het voorbereiden van de vergadering van de Raad van Commissarissen met de Raad van Bestuur waarin de periodieke rapportages en de jaarrekening en het jaarverslag worden besproken;
- e. het zijn van aanspreekpunt voor de externe accountant wanneer deze onregelmatigheden heeft geconstateerd in de inhoud van financiële berichten en daarover heeft gerapporteerd aan de Raad van Bestuur.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie ondersteunt de Raad van Commissarissen bij het te voeren bezoldigingsbeleid en doet een voorstel voor het beloningsbeleid van de TVM groep. De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitvoeren en evalueren van het vastgestelde beloningsbeleid ten aanzien van de Raad van Bestuur. Daarnaast wordt door de Raad van Commissarissen het algehele beloningsbeleid goedgekeurd en wordt op de uitvoering door de Raad van Bestuur toegezien.

Selectie- en Benoemingscommissie

De Selectie- en Benoemingscommissie (SBC) stelt selectiecriteria en benoemingsprocedures op inzake de selectie en benoeming van de commissarissen en bestuurders. De SBC beoordeelt periodiek de omvang en samenstelling van de Raad van Commissarissen en doet een voorstel voor een profiel-schets van de commissarissen.

De SBC beoordeelt het functioneren van individuele commissarissen en bestuurders en rapporteert hierover aan de Raad van Commissarissen. De SBC houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur inzake selectiecriteria en benoemingsprocedures voor het senior management.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur draagt eindverantwoordelijkheid voor de strategie van TVM en de bedrijfsactiviteiten. De Raad van Bestuur bestaat op het moment van uitbrengen van deze rapportage uit de CEO, CFRO, COO en CIO (m.i.v. 1 mei 2017). De Raad van Bestuur wordt uitgebreid met een Chief Commercial Officer (CCO). Het aanstellen van een CCO op bestuursniveau ondersteunt de groei-doelstellingen in binnen- en buitenland. Het aanstellen van een CIO op bestuursniveau wordt gerechtvaardigd door de zwaarte en belangrijkheid van IT en digitale proposities in combinatie met de groei-doelstellingen. De benoeming zal in de loop van 2017 plaatsvinden. Tot die tijd wordt de portefeuille van de CCO waargenomen door de CEO.

De huidige bestuursleden zijn:

- mr. A.P.J.C. Bos, CEO (1968, Nederlandse nationaliteit) is sinds 1994 werkzaam bij TVM. Vanaf 2001 in de functie van CEO. Als CEO is de heer Bos eindverantwoordelijk voor de resultaten van de onderneming. Tevens is de heer Bos verantwoordelijk voor Internal Audit, Compliance, Corporate Communicatie, HR, Bestuurssecretariaat en bijkantoor TVM Belgium.
- D.J. Klein Essink RA, CFRO (1961, Nederlandse nationaliteit) is sinds 2006 werkzaam als CFRO bij TVM. Als CFRO is de heer Klein Essink verantwoordelijk voor Beleggingen, Accounting en Reporting, Controlling, Actuarial, Enterprise Risk Management, Facilitaire zaken, Inkoop en de TVM Foundation.
- H. Stroeve, COO (1962, Nederlandse nationaliteit) is sinds 1988 werkzaam bij TVM. Vanaf 2001 in de functie van COO. Als COO is de heer Stroeve verantwoordelijk voor Product- en Procesbeheer, Polis en Contract, Schade, Rechtshulp, Speciale Zaken en expertise, Juridische Zaken en Herverzekeringen.
- A. Arntz, CIO (1966, Nederlandse nationaliteit) is sinds 1 mei 2017 werkzaam bij TVM in de functie van CIO. Als CIO is de heer Arntz verantwoordelijk voor Informatie- en Portfoliomanagement, Systeemontwikkeling en Systeembeheer.

Het nieuw aan te stellen bestuurslid zal de verantwoordelijkheidsgebieden Verkoop Nederland, Scheepvaart, Business Development, Communicatie en Marketing en Innovatiemanagement hebben

Directie van het TVM bijkantoor en de managementlaag

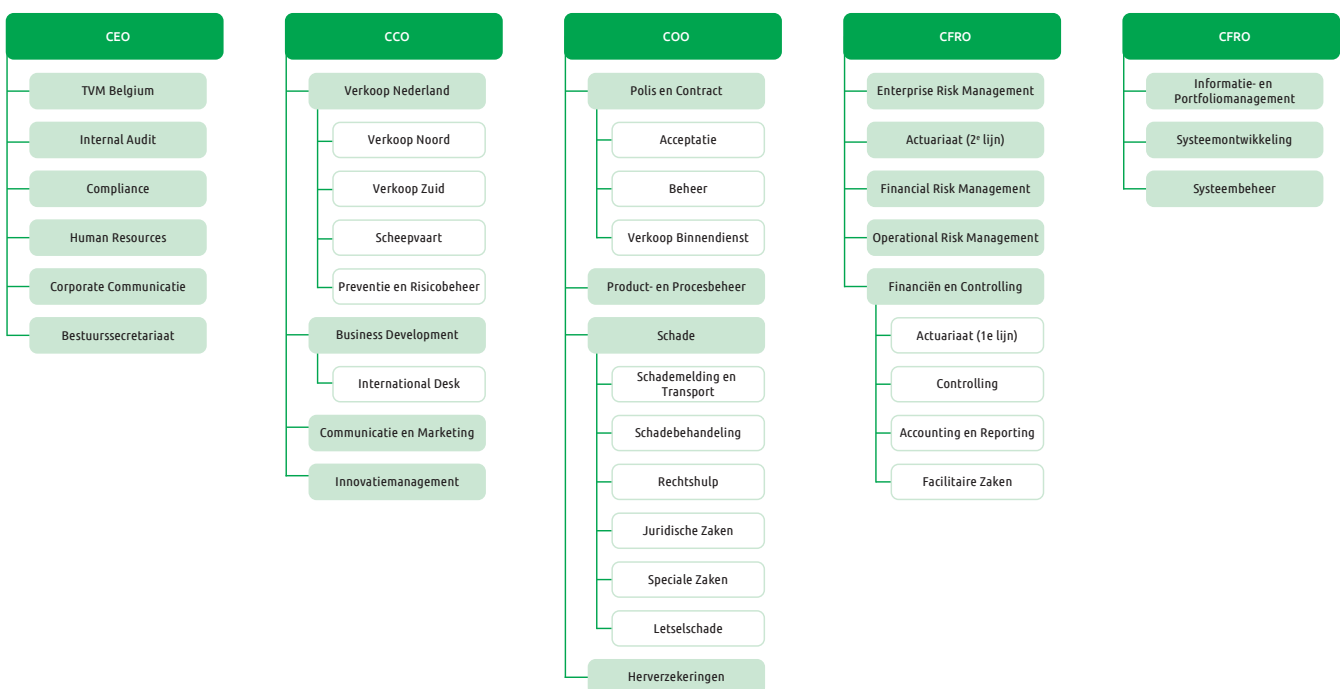
De directie van het TVM bijkantoor en de Managers hebben op tactisch niveau verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de strategie. Zij zijn verantwoordelijk voor het zodanig inrichten van de organisatie dat de strategie vertaald wordt in de dagelijkse werkzaamheden. Zij sturen het operationele niveau aan. Het aansturen verloopt via de PDCA-cyclus, waarbij de plannen de verbindende schakel zijn. Omgekeerd zijn de rapportages, waarin de voortgang wordt vermeld, de verbinding van operationeel naar tactisch en naar strategisch niveau. Op basis van deze informatie kan het management of de Raad van Bestuur bijsturen of haar eigen plannen bijstellen.

Key Functionarissen

De Key Functionarissen zijn de Manager Compliance, Operational en Financial Risk Manager, Actuariële Functiehouder en Manager Internal Audit. De functie van Manager Compliance is momenteel vacant en zal in 2017 opnieuw worden ingevuld. De senior Compliance Officer is momenteel key functiehouder. In de hoofdstukken B3 t/m B6 zal nader op de Key Functionarissen worden ingegaan.

TVM beoordeelt het bestuursstelsel als adequaat voor de aard, omvang en complexiteit van de risico's die aan haar bedrijf verbonden zijn. De aard, omvang en complexiteit van de risico's worden verder toegelicht in de paragraaf 'B3 Risicobeheersing inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit'.

Organisatiestructuur

Beloningsbeleid

TVM hanteert een zorgvuldig, beheerst en op duurzaamheid gebaseerd beloningsbeleid dat past bij haar strategie, risicobereidheid, bedrijfsdoelstellingen en kernwaarden en waarbij rekening wordt gehouden met de langetermijnbelangen van de verzekeraar en het maatschappelijke draagvlak. Het beleid is in overeenstemming met de wet- en regelgeving inzake de Regeling beheerst beloningsbeleid en de relevante bepalingen uit de Wet financieel toezicht (Wft). Het beloningsbeleid van TVM is primair bedoeld om het aantrekken en het binden van goede werknemers te bevorderen en is tevens zodanig ingericht dat de integriteit en betrouwbaarheid van de onderneming niet in gevaar komen. Het beloningsbeleid beoogt voorts de focus van de medewerkers op de langetermijnbelangen van TVM en die van de klanten te waarborgen. TVM vindt variabele beloningen niet in deze visie passen en deze worden dan ook niet toegekend aan medewerkers, management of Raad van Bestuur.

Materiële transacties aandeelhouders

De Nederlandse personeelsleden van TVM zijn in dienst van de Coöperatie TVM U.A. Vanuit de coöperatie worden werkzaamheden verricht ten behoeve van TVM verzekeringen N.V. De kostentoe rekening vindt op kwartaalbasis plaats.

Er hebben geen transacties plaatsgevonden tussen TVM verzekeringen N.V. en Coöperatie TVM U.A. uit hoofde van de aandeelhoudersrelatie.

Additionele informatie over het Governancestelsel voor groepen

De TVM groep maakt geen onderscheid naar de entiteit Coöperatie TVM U.A. of naar de entiteit TVM verzekeringen N.V. Elke functie en discipline binnen de governancestructuur heeft een verantwoordelijkheidsgebied dat de gehele TVM groep omvat.

De TVM groep is door DNB gekwalificeerd als een gemengde verzekeringsgroep. Voor deze categorie bestaat een ORSA verplichting op verzekeringsentiteit niveau, maar niet op groepsniveau.

De aandelen van TVM verzekeringen N.V. zijn volledig eigendom van de Coöperatie TVM U.A. De entiteit TVM verzekeringen N.V. maakt deel uit van de geconsolideerde jaarrekening van Coöperatie TVM U.A. De Coöperatie TVM U.A. garandeert volgens een bestuursbesluit de solvabiliteit van de verzekerings-

entiteit, middels een bijstortgarantie. Daarnaast stelt de Coöperatie TVM U.A. zich aansprakelijk voor de uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van de verzekeringsentiteit (de zogenaamde 403-verklaring).

B.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten

Betrouwbaarheid en deskundigheid: samenstelling, deskundigheid, taken en werkwijze Raad van Commissarissen

De gewenste bezetting van de Raad van Commissarissen is vijf leden. De huidige bezetting van de Raad van Commissarissen voldoet hieraan. De commissarissen hebben allen voldoende ervaring en opleiding en daarnaast is sprake van voldoende evenwicht qua besluitvorming en kritisch evaluerend vermogen. Diversiteit is geborgd doordat de Raad van Commissarissen is samengesteld uit commissarissen van zowel binnen als van buiten de ledenkring, alsmede doordat een functie door een vrouw wordt vervuld. De onafhankelijkheid van de commissarissen is geborgd in het reglement van de Raad van Commissarissen.

In het reglement van de Raad van Commissarissen is eveneens geborgd, dat de commissarissen kennis hebben van de belangen van de maatschappelijke functie van TVM en de belangen van alle bij TVM betrokken partijen.

Een commissaris dient in staat te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid van TVM te beoordelen en hierbij een afgevoegen en zelfstandig oordeel te vormen.

Iedere commissaris ontvangt een passende vergoeding in relatie tot het tijdsbeslag van de werkzaamheden en deze vergoeding is niet afhankelijk van de resultaten van TVM. De honorering, de afgesproken onkostenvergoeding en andere overeengekomen voorwaarden worden vastgesteld in de Ledenraadvergadering.

Er is geen afzonderlijke risicocommissie binnen de Raad van Commissarissen benoemd. Deze taken zijn ondergebracht in de Audit- en Risicocommissie.

Deskundigheid, taken en werkwijze Raad van Bestuur

De Raad van Commissarissen heeft geborgd dat de bestuurders kennis hebben van de belangen van de maatschappelijke functie van TVM en van de belangen van alle bij TVM betrokken partijen. Een bestuurder moet in staat zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid van TVM te beoordelen en

hierbij een afgewogen en zelfstandig oordeel te vormen. In 2016 heeft de Raad van Bestuur gezamenlijk permanente educatie gevolgd. De Raad van Commissarissen heeft vastgesteld dat de leden van de Raad van Bestuur voldoende kundig zijn. De Raad van Bestuur heeft haar eigen functioneren geëvalueerd.

Alle leden van de Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en een aantal aangewezen medewerkers van TVM hebben de eed of belofte in de financiële sector afgelegd.

TVM heeft de afgelopen jaren aan diverse vereisten uit wet- en regelgeving invulling gegeven. Tevens is er een integriteitstoetsing uitgevoerd bij alle medewerkers die vanaf 2006 in dienst zijn getreden. Vanaf 1 april 2016 wordt voor de screening van nieuwe medewerkers gebruik gemaakt van een gespecialiseerd screeningsbureau.

Op het eerste en tweede echelon en voor wettelijke vertegenwoordigers is de betrouwbaarheids- en geschiktheidstoetsing van toepassing. Zittende en nieuwe bestuurders en commissarissen binnen TVM zijn vanaf 1 juli 2012 aangedragen voor toetsing op het moment dat dit van toepassing was. De toetsing is telkens onder beheer van de Raad van Bestuur in gang gezet en vervolgens door DNB uitgevoerd.

Tot 1 april 2015 werden alleen beleidsbepalers (bestuurders) en

mede-beleidsbepalers (commissarissen) en wettelijk vertegenwoordigers van banken en verzekeraars getoetst. Per 1 april 2015 is dit gewijzigd en werden meer medewerkers getoetst.

Het gaat om medewerkers die;

- a. werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een bank of verzekeraar met zetel in Nederland;
- b. een leidinggevende functie vervullen direct onder het echelon van de beleidsbepalers (het eerste echelon); en
- c. verantwoordelijk zijn voor natuurlijke personen van wie de werkzaamheden het risicoprofiel van de onderneming wezenlijk kunnen beïnvloeden.

TVM heeft bij de invoering van de "Uitbreiding van de kring te toetsen personen" gezamenlijk met de toezichthouder vastgesteld wie onder de doelgroep vallen en deze medewerkers tijdig getoetst op geschiktheid en betrouwbaarheid. Deze toetsing heeft onder beheer van de afdeling HR plaatsgevonden.

Door de organisatiewijziging die in 2016 heeft plaatsgevonden is een herijking uitgevoerd van de doelgroep. Dit heeft geleid tot een aantal nieuwe toetsingen.

Voor medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van Key Functies, geldt dat zij moeten voldoen aan de Fit & Proper vereisten conform Solvency II. TVM heeft beleid opgesteld hoe zij voor deze doelgroep de (periodieke) toetsing uitvoert en vastlegt. Dit beleid is in het eerste kwartaal van 2017 vastgesteld.

B.3 Risicobeheersing inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit

De Raad van Bestuur ziet het beheersen van risico's als een kritische succesfactor voor het bieden van zekerheid gericht op de lange termijn aan zowel verzekerden, medewerkers als aan andere belanghebbenden van TVM. De Raad van Bestuur aanvaardt de volledige verantwoordelijkheid voor de opzet, bestaan en werking van het TVM risicobeheersings- en interne controlesysteem.

Verdedigingslijnies

Het Risk Management systeem is beschreven in het Risk Management en Intern Control beleidsplan. Hierin is vastgelegd dat de risicobeheersings- en interne controlesysteem is opgezet volgens vijf verdedigingslijnies. TVM heeft haar governance systeem dusdanig ingericht dat het adequaat is in relatie tot de aard, omvang en complexiteit van TVM. Er wordt voldaan aan de scheiding van de verschillende Key Functies en de scheiding tussen eerste, tweede en derde lijn. De vijf verdedigingslijnies worden hieronder toegelicht.

VERDEDIGINGSLINIËN VOOR RISICOMANAGEMENT

De eerste verdedigingslinie

De eerste verdedigingslinie wordt gevormd door de Raad van Bestuur, het management en de medewerkers. Zij hebben veelvuldig contact met verzekerden van TVM en hun tegenpartijen en zijn de eerst aangewezenen om risico's te signaleren en te beheersen. De leidinggevenden en medewerkers van TVM maken periodiek een inventarisatie van operationele risico's in de processen en van de financiële en strategische risico's. Zij geven in de risico-inventarisatie aan welke risico's zij onderkennen en hoe deze worden geanalyseerd, beheerst, gemonitord en hoe indien nodig wordt bijgestuurd (plan- do- check-act). De risico-inventarisatie leidt tot beheersmaatregelen en managementacties.

De risico-inventarisatie geeft per risico een kans en een impact, op een vooraf vastgestelde schaal. De risico-inventarisatie leidt tot beheersmaatregelen en managementacties. Per geïdentificeerd risico geeft de Raad van Bestuur of de manager aan welke acties het onderneemt mocht de risicobeheersing niet afdoende zijn gezien de risk appetite. Deze kunnen zijn: risico's accepteren, mitigeren, overdragen of vermijden.

De tweede verdedigingslinie

De tweede verdedigingslinie wordt gevormd door Compliance, Risk Management en de Actuariële Functie. Deze functies ondersteunen de organisatie bij het effectief uitvoeren van het risico-management. Dit gebeurt aan de hand van een Risk Management en Internal Control framework. De uitgangspunten en opzet van dit framework zijn vastgelegd in het Risk Management en Internal Control beleid.

De Risk Management strategie van TVM bestaat uit het identificeren, beheersen en monitoren van risico's op alle niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) en op alle Risk Management gebieden (de categorieën strategisch, operationeel en financieel) vanuit een integrale aanpak. Deze aanpak is gebaseerd op de COSO methodiek. Er wordt gebruik gemaakt van diverse methodieken zoals Strategische Risk Assessments, Risk en Control Self Assessments, Change Risk Assessments en de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA). Vanuit deze integrale aanpak is het Risk Management en Internal Control framework opgezet. Het ziet er op toe dat TVM integraal haar risico's beheerst, aantoonbaar in control is over haar bedrijfsvoering, dat risico's weloverwogen worden genomen en dat zij in staat is hierover volledig, tijdig en juist te rapporteren.

De risico-inventarisatie op strategisch gebied heeft als doel het onafhankelijk inventariseren en meten van risico's die strategische doelstellingen bedreigen. De inventarisatie stelt

de Raad van Bestuur in staat te beslissen welke (aanvullende) beheersmaatregelen genomen moeten worden. De inventarisatie verbindt de risico's van TVM aan de strategie, zodanig dat deze indien nodig bijgesteld kan worden.

Op operationeel gebied worden periodiek risico-inventarisaties uitgevoerd voor zowel de primaire als de ondersteunende processen. Ook fraude en integriteitsrisico's vallen onder operationele risico's. Ook voor de ICT-omgeving wordt in samenspraak met gespecialiseerde partijen beoordeeld of alle risico's in beeld zijn en of de genomen maatregelen toereikend zijn. Gesignaleerde risico's worden waar mogelijk continu gemonitord met specialistische tools.

De risico-inventarisaties op financieel gebied worden uitgevoerd aan de hand van verschillende risicocategorieën zoals marktrisico en verzekeringstechnisch risico.

De doelstelling van TVM Enterprise Risk Management is om een optimale balans tussen groei, resultaat en gerelateerde risico's te realiseren en daarbij op effectieve en efficiënte wijze middelen in te zetten om de ondernemingsdoelstellingen te realiseren.

Om deze doelstellingen te realiseren wordt met de volgende uitvoeringsaspecten rekening gehouden:

- afstemmen van risk appetite en strategie. TVM betreft haar risk appetite bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van de strategie en formuleert hierbij behorende doelen en gebruikt het Risk Management en Internal Control framework om verbonden risico's te beheersen;
- afgewogen nemen van besluiten. Risk Management zorgt voor het kader waarbinnen reacties op het risico worden bepaald: risicovermijding, vermindering, delen en accepteren;
- voorkomen van operationele verrassingen en verminderen van verliezen;
- identificeren van potentiële gebeurtenissen en antwoorden hierop formuleren om verrassingen en verbonden kosten of verliezen te reduceren;
- identificeren en beheersen van meervoudige en dwars door de organisatie lopende risico's. Risk Management ondersteunt een effectieve reactie op onderling verbonden gevolgen en integreert reacties op meervoudige risico's;
- kansen benutten. Door alle mogelijke potentiële gebeurtenissen te overwegen, is TVM in staat de kansen te identificeren en proactief de mogelijkheden te benutten;
- verbeteren van de inzet van kapitaal. Het verkrijgen van risico-informatie stelt TVM in staat effectief de kapitaalbehoefte in te schatten en de allocatie van kapitaal te verbeteren.

De Enterprise Risk Management strategie, doelstellingen, processen en rapportageprocedures worden voor elke afzonderlijke risicocategorie gedocumenteerd en bewaakt door de tweede lijn en gehandhaafd door de Raad van Bestuur. De tweede lijn geeft uitvoering aan de activiteiten gelieerd aan de doelstellingen. De tweede lijn monitort de risico's en geeft guidance aan de eerste lijn.

De derde verdedigingslijn

De afdeling Internal Audit (IAF) is de derde verdedigingslijn. Het primaire doel van de IAF is het geven van aanvullende zekerheid aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van TVM over de mate waarin de risico's, die de doelstellingen van TVM bedreigen, worden beheerst en het geven van advies (vanuit haar natuurlijke adviesfunctie) ter verbetering van de processen binnen TVM. De IAF helpt TVM haar doelstellingen te realiseren door met een systematische en gedisciplineerde aanpak gevraagd en ongevraagd audits uit te voeren en te rapporteren over mogelijke verbeterpunten. De IAF is onafhankelijk gepositioneerd en rapporteert hiërarchisch aan de CEO. Daarnaast heeft de IAF een functionele rapportagelij (en escalatiemogelijkheid) aan de Audit- en Risicocommissie.

De IAF werkt op basis van een door de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen (na een positief advies van de Audit- en Risicocommissie) goedgekeurd auditjaarplan. De IAF legt elk kwartaal verantwoording af aan de Raad van Bestuur en de Audit- en Risicocommissie over haar werkzaamheden in de vorm van een kwartaalrapportage. Tevens vindt periodieke afstemming plaats met diverse externe stakeholders, waaronder de externe accountant en De Nederlandsche Bank.

De afdeling Internal Audit is verantwoordelijk (voor de regie) op audits die in opdracht worden uitgevoerd. Hoofddoelstelling is, namens de opdrachtgevers, het toetsen van het in control zijn op het betreffende aandachtsgebied. Hiermee kan de afdeling aanvullende zekerheid (assurance) geven over de effectiviteit en de beheersing van de bedrijfsvoering.

De vierde verdedigingslijn

De vierde lijn wordt gevormd door de externe accountant. De werkzaamheden van de accountant zijn primair gericht op opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen van de belangrijkste bedrijfsprocessen te beoordelen en te toetsen, om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de jaarrekening. Een doelstelling van de interne beheersing is dat onder andere gewaarborgd dient te zijn dat de financiële administratie, die de basis is voor

de financiële verslaglegging en besluitvorming, voldoende betrouwbaar en actueel is voor het nemen van verantwoorde managementbeslissingen.

De vijfde verdedigingslijn

De vijfde lijn wordt gevormd door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen heeft de taak om toezicht te houden op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken bij TVM. De Raad van Commissarissen kent een Audit- en Risicocommissie, een Remuneratiecommissie en een Selectie- en Benoemingscommissie.

Risk Management Functie

TVM heeft haar overkoepelende Risk Management Functie vormgegeven door middel van de tweedelijnsfuncties Compliance, Risk Management, Actuariële Functie, Sub Committeees en een Risk Committee.

De Compliance Functie is een onafhankelijke functie, gericht op het bevorderen van en (doen) toezien op de naleving (naar letter en geest) van wetten, regels en normen die relevant zijn voor de integriteit en de daarmee samenhangende reputatie van TVM (inclusief de medewerkers van TVM). De Compliance Functie zorgt voor de monitoring van de beheersmaatregelen en treedt op als bewaker van de integriteit van de onderneming en zijn werknemers. De Compliance Functie wijst werknemers op het belang van compliance binnen de organisatie.

De Risk Management Functie is een onafhankelijke functie gericht op het signaleren en meten van risico's en het oordelen over deze risico's ten behoeve van de Raad van Bestuur en Management. Zij signaleert afwijkingen van het gewenste risicoprofiel. Voor de beheersing van de risico's binnen dit profiel monitort zij de opvolging van de beheersmaatregelen. Daarnaast faciliteert de Risk Management Functie de eigenaren van de risico's bij risico-inventarisaties en in het beheersen van de risico's. De Risk Management Functie wordt uitgevoerd door de Operational Risk Manager en de Financial Risk Manager.

De Actuariële Functie is een onafhankelijke functie die als doelstelling heeft om te oordelen en te rapporteren over de toereikendheid van de technische voorzieningen, te adviseren over de adequaatheid van de herverzekeringen en te adviseren over de gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen. Dit omvat een beoordeling van de toegepaste methodologie, instrumenten die worden gebruikt, volledigheid en juistheid van de gegevens die worden gebruikt en herverzekeringsregelingen. Voorts draagt de Actuariële Functie bij aan de prijsstelling methodologie, Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) en aan het standaard model.

Tezamen vormen deze functies de tweedelijns verdedigingslinie binnen TVM en vertegenwoordigen zij de overkoepelende Risk Management Functie. Vanuit deze verantwoordelijkheid dragen zij bij aan het risicobeheersings- en interne controle systeem van TVM.

Voor alle tweedelijnsfuncties geldt dat de organisatorische inbedding van deze functie zodanig is dat zij objectief en onafhankelijk haar taken kan uitvoeren. Dit betekent in ieder geval dat zij zonder invloed van andere functies haar bevindingen rechtstreeks kan rapporteren aan de Raad van Bestuur en de voorzitter van de Raad van Commissarissen (in geval van Compliance) dan wel aan de voorzitter van de Audit en Risico Commissie (in geval van Risk Management en Actuariële Functie). Daarmee beschikken de tweedelijnsfuncties over de nodige bevoegdheid, middelen en operationele zelfstandigheid om hun taken te verrichten. De coördinatie van de tweede lijn wordt verzorgd door de Manager Enterprise Risk Management vanuit Enterprise Risk Management beleid. De Manager Enterprise Risk Management rapporteert aan de CFRO.

Doelstelling van Enterprise Risk Management is om door middel van integrale samenwerking van de tweede lijn het risicobeheersings- en interne controle systeem van TVM te borgen zodat alle risico's in beeld zijn, verbanden worden gesignaleerd, risico's worden geminimaliseerd, kansen ten volle kunnen worden benut en alle door het management gestelde doelen zo goed mogelijk nagestreefd kunnen worden.

De Operational Risk Manager, Financial Risk Manager, de Actuariële Functie en de manager Enterprise Risk Management rapporteren aan de CFRO. De Compliance Officer (Manager Compliance) rapporteert aan de CEO. In 2016 was deze functie vacant en is de functie waargenomen door de senior compliance officer.

TVM kent een Risk Committee dat het geheel aan risico's binnen de verzekeraar overziet en de consistentie van het risicobeheer bewaakt. Er zijn twee Risk Sub Committees, namelijk een Operational Sub Committee, waar operationele risico's worden besproken en een Financial Sub Committee waar financiële risico's worden besproken. De uitkomsten uit deze subcommittees worden gerapporteerd aan het Risk Committee. In het Risk Committee worden tevens de strategische risico's besproken. De uitkomsten uit het Risk Committee worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en aan de Audit- en Risicocommissie. De committees kennen een evenwichtige bezetting van eerste, tweede en derde lijn. De committees worden voorgezeten vanuit Enterprise Risk Management.

Het Risk Committee is verantwoordelijk voor de coördinatie van het ORSA-proces, -rapportage en voor risico-inventarisaties. Om te oordelen over het actuele risicoprofiel wordt gebruik gemaakt van de risk appetite. Key Risks zijn opgenomen in het Risk Dashboard gevuld met KRI's (Key Risk Indicators). De diverse KRI's voor elk van de risicogebieden worden op kwartaalbasis gemeten en geven gezamenlijk een beeld van het risicoprofiel van TVM. Met dit dashboard worden continu de Key Risks gevolgd. Het doel is mede in staat te zijn tussentijds de solvabiliteitseis 'Solvency Capital Requirement' (SCR) in te schatten. Ook kunnen afwijkingen worden gesignaleerd in het risicoprofiel, wat een trigger is voor het gedetailleerd berekenen van de SCR. Per risico en per KRI is een verantwoordelijke vastgelegd. Indien een KRI de tolerantiegrens overschrijdt, dient de verantwoordelijke aan te geven welke acties worden beoogd om het risicoprofiel weer op het gewenste niveau te krijgen. Afwijkingen van het gewenste profiel worden door het Risk Committee aan de Raad van Bestuur gerapporteerd, die vervolgens de Raad van Commissarissen informeert.

De uitvoering van de Risk Management Functie is onderworpen aan een onafhankelijke toetsing door de Internal Audit Functie (IAF). Deze toetsing heeft mede tot doel de werking van de Key Functies vast te stellen en een onaanvaardbare vermenging van uitvoerende en toezichhoudende taken van de functies te voorkomen.

Risk appetite

Om te oordelen over het actuele risicoprofiel wordt gebruik gemaakt van de risk appetite.

TVM heeft als onderdeel van het Risk Management en Intern Control beleid haar risk appetite geformuleerd. De risk appetite is het niveau van risico dat TVM bereid is te nemen om haar doelstellingen te verwezenlijken. Het klantbelang staat hierbij centraal. De verschillende aspecten daarvan zijn terug te vinden binnen de vier kernwaarden: betrokken, betrouwbaar, deskundig en ondernemend. TVM heeft voor elk van deze vier kernwaarden indicatoren vastgelegd om de kernwaarden zichtbaar te maken. De risk appetite is vastgelegd als een grenswaarde voor deze indicatoren en wordt vastgelegd in het 'risk appetite statement'. Dit document wordt in concept opgesteld door het Risk Committee, ter ondersteuning van de Raad van Bestuur. Het Risk Committee adviseert hiermee de Raad van Bestuur over mogelijke risicomaatstaven en relevante risicolimieten. Het risk appetite statement is het mandaat waarbinnen de Raad van Bestuur de vrijheid heeft beleidskeuzes te maken om invulling te geven aan de strategie. De Raad van Commissarissen keurt vooraf het risk appetite statement goed en beoordeelt achteraf of de door de Raad van Bestuur aangegeven risico's passen binnen de risk appetite.

Het Risk Committee signaleert voorgenomen beleidskeuzes die buiten de risk appetite vallen en rapporteert deze aan de Raad van Bestuur, waarbij een escalatielijns is ingericht naar de Raad van Commissarissen. Een belangrijke maatstaf voor de risk appetite is het budget dat beschikbaar wordt gesteld aan de belangrijkste risico's.

TVM maakt hiervoor onderscheid naar het verzekeringstechnisch risico en het marktrisico. Deze budgetten worden jaarlijks vastgesteld en geven het bedrag weer dat TVM bereid is maximaal eens in de 200 jaar te verliezen. Hierbij is aansluiting gezocht bij het standaardmodel van Solvency II. De omvang van deze risicobudgetten is een uitgangspunt voor het bepalen van het herverzekeringsbeleid en het beleggingsbeleid. Het resterende kapitaal dient voor het afdekken van overige risico's en voor de continuïteit van TVM op lange termijn, passend bij de coöperatieve gedachte. De risicobudgetten zijn vastgelegd in het kapitaalbeleid en zijn zodanig vastgesteld dat de streefwaarde van de solvabiliteit niet in gevaar komt.

Risicobeheersing

Een belangrijk instrument voor risicobeheersing is de zogenoemde 'Own Risk and Solvency Assessment' (ORSA). De jaarlijkse ORSA is een belangrijk onderdeel dat veel elementen uit het Risk Management en Internal Control framework samenbrengt. De ORSA verwijst zowel naar een proces (het 'ORSA-proces') als naar de rapportage daarover (de 'ORSA-rapportage'). Bij het uitvoeren van een ORSA, de eigen beoordeling van risico en solvabiliteit, neemt de Raad van Bestuur de verantwoordelijkheid om risico, kapitaal en rendement gezamenlijk te beschouwen in de context van de eigen bedrijfsstrategie voor de bedrijfsplanperiode.

Het ORSA-proces resulteert in een reeks analyses, stellingen en verslagen die tezamen een cyclus vormen. De uitkomsten zijn van invloed op het vertrekpunt: de eigen risicoperceptie van TVM wordt gelinked aan de business strategie, die hierop zo nodig kan worden bijgesteld.

TVM doorloopt het ORSA-proces in acht stappen:

1. opstellen of bevestigen missie en visie;
2. opstellen of bevestigen risk appetite statement;
3. opstellen of bevestigen strategie en doelstellingen;
4. uitvoeren risico-inventarisatie;
5. opstellen scenario's, (reverse) stresstesten en managementacties;
6. vaststellen kapitaalbehoefte en financiering;
7. beoordelen standaardmodel voor de solvabiliteitseis SCR;
8. herbeoordelen strategie en monitoring van de kapitaals- en voorzieningeneisen.

De ORSA wordt gecoördineerd door het Risk Committee, onder verantwoordelijkheid van het Bestuur. Het ORSA-rapport wordt verstuurd aan de Raad van Commissarissen en DNB. De Raad van Bestuur, de Managers en alle tweede en derdelijns Key Functies zijn betrokken bij het opstellen. Het staat Raad van Bestuur-leden vrij om het document verder te verspreiden binnen hun portefeuille, bijvoorbeeld daar waar voorgenomen acties dienen te worden belegd.

In dit onderdeel van het verslag worden de onderdelen 4, 5, 6 en 8 toegelicht.

Uitvoeren risico-inventarisatie

De (strategische) risico-inventarisatie heeft als doel het onafhankelijk inventariseren en meten van risico's rond strategische doelstellingen en het oordelen over deze risico's ten behoeve van de strategievorming door de Raad van Bestuur. De inventarisatie stelt de Raad van Bestuur in staat te beslissen welke (aanvullende) beheersmaatregelen genomen moeten worden. Het rapport verbindt de risico's van TVM aan de strategie, zodanig dat deze zo nodig bijgesteld kan worden. De risico-inventarisatie geeft per risico een kans en een impact, op een vooraf vastgestelde schaal.

Strategische doelstellingen worden uitgewerkt naar tactisch niveau. Op operationeel niveau worden jaarlijks risico-analyses uitgevoerd voor de primaire processen. Naast de primaire processen worden de financiële en ICT-risico's geanalyseerd en wordt beoordeeld of de getroffen maatregelen toereikend zijn. Voor de ICT-omgeving worden de risico's jaarlijks beoordeeld en in samenspraak met gespecialiseerde partijen wordt beoordeeld of alle risico's in beeld zijn en of de genomen maatregelen toereikend zijn. Gesignaleerde risico's worden waar mogelijk continu gemonitord met specialistische tools.

Opstellen scenario's, (reverse) stresstesten en managementacties

Onderdeel van de ORSA is het opstellen scenario's, (reverse) stresstesten. Scenarioanalyse is een techniek voor het inschatten van de impact van een combinatie van factoren op het realiseren van de strategie, waarbij stresstesten een extreme vorm van scenarioanalyse zijn. Stresstesten moeten zwaar genoeg zijn om de grenzen van de SCR/MCR (Minimal Capital Requirement) te overschrijden. De scenario's moeten dynamisch en toekomstgericht zijn en het gelijktijdig optreden van gebeurtenissen in zich hebben. De plausibiliteit van bestaande en toekomstige risicomitigatie wordt in elk scenario beoordeeld. Het basisscenario is de uitkomst van het middellangetermijnplannings (MTP) proces, de TVM-budgetcyclus, die een periode van 3 jaar beslaat. In dit proces wordt de

meerjarenbegroting opgesteld. Alternatieve scenario's worden samengesteld uit een aantal risico's uit de risico-inventarisaties. Elk scenario gaat uit van het basisscenario, waar zich echter meerdere risico's manifesteren. Het Risk Committee stelt de scenario's op, als voorstel aan de Raad van Bestuur die deze goedkeurt. De Financial Risk Manager bepaalt de impact op de balans en resultatenrekening per scenario, waar mogelijk kwantitatief met behulp van simulatietechnieken.

Reverse stresstesten worden gebruikt om te onderzoeken wat er moet gebeuren om het voortbestaan van TVM te bedreigen. Reverse stresstesten bestaan uit het analyseren van een scenario of combinatie van scenario's die het voortbestaan van TVM bedreigen, als ook het inschatten van de waarschijnlijkheid van de realisatie van zulke scenario's. Elk scenario uit de scenarioanalyse en de reverse stresstest, wordt voorzien van acties die TVM voorbereidt voor dat scenario. Per managementactie wordt aangegeven of daarop geanticipeerd dient te worden.

Kapitaalbeleid

Als onderdeel van de ORSA wordt het kapitaalbeleid geactualiseerd. Dit beleidsdocument geeft aan hoe TVM omgaat met haar kapitaal, welke visie het heeft op kapitaal, hoe het gemonitord wordt en hoe TVM wil voldoen aan de eisen die aan de hoogte van het kapitaal worden gesteld. TVM heeft daarnaast een interne kapitaalbeleid geformuleerd. Voor de entiteit TVM verzekeringen N.V. streeft TVM een solvabiliteitsratio (SCR) na van 175%, berekend volgens het standaardmodel van Solvency II. Het Risk Committee beoordeelt of het kapitaalbeleid voldoende actueel is, gezien de uitkomsten van het ORSA-proces, waarna de Raad van Bestuur dit bevestigt. De Raad van Commissarissen en de Ledenraad keuren het kapitaalbeleid goed. De huidige solvabiliteit op Solvency II-grondslagen vormt geen aanleiding tot maatregelen in het kader van het kapitaalbeleid. Afhankelijk van de ontwikkeling van de solvabiliteit, heeft TVM te nemen maatregelen geformuleerd. Voor scenario's waarin de aanwezige solvabiliteit onvoldoende dreigt te worden, geeft het kapitaalbeleid aan welke mogelijkheden TVM heeft om de solvabiliteit te herstellen. Er kan onderscheid worden gemaakt naar (a) mogelijkheden die het aanwezige kapitaal versterken en naar (b) mogelijkheden die de solvabiliteitsverlagen door het verminderen van risico's.

a. Kapitaalversterking

De middelen om kapitaal te genereren zijn beperkt. Kapitaalversterking is voor TVM mogelijk op een directe en indirecte wijze. Als directe wijze ziet TVM de uitgifte van nieuwe participaties, van schuldbrieven en van aandelen. Als indirecte wijze

ziet TVM kostenverlaging, schadebeperking en het doorvoeren van een premie-aanpassing. Indirecte kapitaalversterking heeft maar beperkt effect en werkt vertraagd. Van de directe methoden ligt het uitgeven van schuldbrieven het meest voor de hand. Dit is effectief, behoeft geen aanpassing van de statuten van de coöperatie en doet de zeggenschap van de leden in de verzekeringsactiviteiten minder verwateren dan het uitgeven van nieuwe aandelen in de verzekeraar.

b. Risico's verminderen

De solvabiliteitsratio kan ook verbeterd worden door risico's te verminderen. De solvabiliteitsratio neemt hierdoor af, waardoor de solvabiliteitsratio verbetert. Onderscheid wordt gemaakt naar het verminderen van marktrisico en verzekeringstechnisch risico. Deze risico's vertegenwoordigen samen het overgrote deel van de solvabiliteitsratio. Om het marktrisico te verminderen, kunnen de beleggingen in vastgoed, in vastrentende waarden en in aandelen herbelegd worden in beleggingen met een lager risico zoals euro-staatsobligaties. Het valutarisico kan hiermee eveneens fors worden verlaagd en kan met valutatermijncontracten verder teruggebracht worden. Het verzekeringstechnisch risico kan verminderd worden door herverzekering uit te breiden of door het afstoten van bepaalde verzekeringsactiviteiten. Het meest voor de hand liggend is het reduceren van marktrisico's. Hierbij blijft TVM zelf in control van haar kernactiviteit verzekeren. Deze maatregel is sneller en effectiever dan het afstoten van verzekeringstechnisch risico door herverzekering uit te breiden of portefeuilles af te stoten. TVM heeft een aantal grenzen gedefinieerd voor de solvabiliteitsratio waarbij bij overschrijding ('trigger event'), acties ingezet worden om de solvabiliteitsratio te herstellen. Indien de solvabiliteitsratio zich boven de streefwaarde bevindt (zoals per 31-12-2016), zijn geen maatregelen nodig. Indien de solvabiliteitsratio onder de streefwaarde zakt, is indirecte kapitaalversterking vereist. Daalt de solvabiliteitsratio onder een volgende grens, dan is aanvullend vastgelegd dat het beleggingsprofiel wordt aangepast. Neemt de solvabiliteitsratio desondanks verder af, dan wordt de herverzekering dermate uitgebreid dat de solvabiliteitsratio zich naar de streefwaarde begeeft. Directe kapitaalversterking is vereist indien de solvabiliteitsratio onder de wettelijke norm komt.

Herbeoordelen strategie en monitoring van de kapitaals- en voorzieningvereisten

Na het doorlopen van de voorgaande ORSA-stappen, herbeoordeelt het Risk Committee de strategie. Deze beoordeling wordt vastgelegd en aan de Raad van Bestuur voorgelegd. De Raad van Bestuur besluit tot het eventueel aanpassen van de strategie, die dient te worden goedgekeurd door de

Raad van Commissarissen. TVM dient continu te voldoen aan de kapitaalsvereisten alsmede de eisen voor de technische voorziening en die te monitoren. De afdeling Risk Management rapporteert daartoe in de interne financiële kwartaal-rapportage het risicoprofiel. Aan de hand van KRI's wordt bepaald of op dat moment wordt voldaan aan de kapitaals-eisen en de aansluiting bij het risicoprofiel. Tevens wordt aangegeven of de afdeling Risk Management voorziet dat het risicoprofiel op korte termijn zal wijzigen. Daarnaast worden de twee belangrijkste bronnen van risico (markt- en verzekeringstechnisch), nauwlettend gevolgd in afzonderlijke rapportages. Ten slotte wegen de Raad van Bestuur en de Managers bij besluiten in hun bedrijfsvoering af, of met een besluit een materieel risico wordt aangegaan. Als dit het geval is, beslist het Risk Committee of het ORSA proces doorlopen dient te worden. Hiervoor heeft TVM het ad hoc-ORSA-proces ingericht. De afweging of met een besluit een materieel risico wordt aangegaan, wordt beoordeeld door de afdeling Risk Management.

Significante en materiële risico's

TVM berekent de hoogte van haar risico's met behulp van het standaardmodel van Solvency II. TVM wil met een zeer hoge mate van zekerheid solvabel zijn en in de toekomst solvabel blijven, zodat intern wordt gestreefd naar een solvabiliteits-niveau van tenminste 175% van de SCR gebaseerd op het standaardmodel. De risicocategorieën marktrisico en het verzekeringstechnisch risico vormen samen met 95% de grootste componenten van de kapitaalseis SCR. De wijze waarop deze risico's zijn meegenomen in de solvabiliteits-behoefte is toegelicht in hoofdstuk C.

B.4 Interne Controlesysteem

Het intern controlesysteem omvat een aantal controlemaatregelen die van belang zijn om de organisatie te 'beheersen'.

TVM beschikt over een stelsel van administratieve organisatie en interne controle (AO/IC), dat bij de omvang van TVM mag worden verwacht. Hierbij staat de betrouwbaarheid centraal, alsmede de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de processen en informatievoorziening. Daar waar mogelijk vinden interne controlemaatregelen geautomatiseerd plaats.

Op basis van risicoanalyse onderzoeken de interne en externe accountant de administratieve organisatie en interne controle. Gesteld kan worden dat de opzet van de AO/IC voldoet aan de daaraan te stellen eisen, in relatie tot de omvang van de activiteiten en de personele bezetting van TVM.

TVM beschikt over een begrotingscyclus met een horizon van 3 jaar, waarin eveneens deelbegrotingen worden opgesteld per verantwoordelijke manager. De begroting wordt jaarlijks door de Raad van Commissarissen goedgekeurd.

TVM kent een maand- en kwartaalrapportage waarin de belangrijkste onderdelen van de bedrijfsvoering worden gerapporteerd. De rapportages worden besproken door de Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Management. Daar waar nodig worden acties in gang gezet.

Het interne controlesysteem zorgt ervoor dat TVM de risico's binnen de organisatie kan beheersen en dat TVM continu kan evolueren en groeien in efficiëntie, effectiviteit en kwaliteit.

Het interne controlesysteem zorgt voor:

- efficiëntieverhoging: overbodige taken verdwijnen en de snelheid neemt toe;
- kwaliteitsverhoging: er worden standaarden bepaald voor de gehele organisatie;
- transparantie: de continuïteit van de werking van diensten wordt gegarandeerd door alle afspraken, verantwoordelijkheden en processen te documenteren;
- het bereiken van de doelstellingen van de organisatie;
- het naleven van wet- en regelgeving;
- de beschikbaarheid van correcte financiële en beheersinformatie;
- de bescherming van activa;
- voorkoming van fraude.

TVM beschikt daarnaast over een overkoepelende Risk Management Functie die interne controle uitoefent middels een Risk Management en Internal Control framework. Compliance maakt onderdeel uit van de Risk Management Functie.

Compliance

Door de Compliance Functie wordt aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen advies uitgebracht over de naleving van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen. De verantwoordelijkheid voor compliance is belegd in de eerste lijn. Deze is primair verantwoordelijk voor naleving van relevante wet- en regelgeving. De tweede lijn signaleert, monitort, adviseert en rapporteert.

TVM verzekeringen heeft de Compliance Functie belegd bij een Manager Compliance (vacant) en Compliance Officers. De senior compliance officer was in 2016 de key functiehouder. In de Compliance Charter zijn doelstellingen, taken,

bevoegdheden en positionering van de Compliance afdeling vastgelegd. Daarnaast is er een Compliance beleidsplan. Het beleidsplan voldoet aan de kaders zoals gesteld in het Risk Management en Intern Control beleid. Het beleidsplan volgt een jaarlijkse cyclus van evaluatie en bijstelling. Evaluatie gebeurt door de beleidseigenaar die vervolgens op basis van de voorgestelde wijzigingen een concept van het nieuwe beleidsplan uitbrengt en dit vervolgens laat accorderen door de Raad van Bestuur. Eventuele significante wijzigingen in het beleidsplan tijdens de rapportageperiode worden toegelicht in het Jaarverslag. Er hebben zich in 2016 geen significante wijzigingen voorgedaan.

De primaire doelstelling van de tweedelijnsafdeling Compliance is het op onafhankelijke en effectieve wijze bevorderen en controleren of wettelijke regels en interne regels die de financiële onderneming zich heeft gesteld, worden nageleefd. Dit ter waarborging van de integriteit van de Raad van Bestuur, de managers en overige medewerkers van de organisatie. Een en ander conform het bepaalde in artikel 21 Bpr Wft.

De Manager Compliance rapporteert en legt hiërarchisch verantwoording af aan de CEO. Periodiek voeren de Manager Compliance en de CEO compliance-overleg. Operationeel wordt functioneel overleg gevoerd met de Manager Enterprise Risk Management. De Compliance Officers rapporteren en leggen hiërarchisch verantwoording af aan de Manager Compliance. De Manager Compliance heeft een escalatiemogelijkheid richting de (voorzitter van de) Raad van Commissarissen.

De Manager Compliance en de Compliance Officers hebben voor de compliance-werkzaamheden ontslagbescherming vergelijkbaar met het bepaalde in artikel 7:670 BW.

De Manager Compliance maakt voor een lopend kalenderjaar een jaarplan. De Raad van Bestuur en de Audit- en Risicocommissie van de Raad van Commissarissen ontvangen per kwartaal een overzicht met actuele zaken en een overzicht wat wel of niet is gerealiseerd binnen het jaarplan.

In overleg met de Risk Manager, de Manager Enterprise Risk Management en de Manager Internal Audit monitort compliance voor de Raad van Bestuur en de managers welke veranderingen er op gebied van wet- en regelgeving aankomen en aan welke thema's de toezichthouders aandacht schenken.

B.5 Internal Audit Functie

De Internal Audit Functie (IAF) is een onafhankelijke, objectieve derdelijns functie. Het primaire doel van de IAF is het geven van aanvullende zekerheid aan de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen over de mate waarin de risico's, die de doelstellingen van TVM bedreigen, worden beheerst. Daarnaast geeft de IAF (vanuit haar natuurlijke adviesfunctie) advies ter verbetering van de processen binnen TVM. De IAF helpt TVM daarmee haar doelstellingen te realiseren door met een systematische en gedisciplineerde aanpak gevraagd en ongevraagd audits uit te voeren en te rapporteren over mogelijke verbeterpunten.

De IAF is onafhankelijk gepositioneerd en rapporteert hiërarchisch aan de CEO. Daarnaast heeft de IAF een functionele rapportagelijns (en escalatiemogelijkheid) aan (de voorzitter van) de Audit- & Risicocommissie (ARC). De IAF vervult geen andere sleutelfunctie(s).

De IAF werkt op basis van een door de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen goedgekeurd auditjaarplan (na een positief advies van de ARC). De IAF legt elk kwartaal verantwoording af over haar werkzaamheden aan de Raad van Bestuur en de ARC in de vorm van een kwartaalrapportage. Tevens vindt periodieke afstemming plaats met diverse externe stakeholders, waaronder de externe accountant en DNB.

De IAF voert onder meer de volgende activiteiten uit:

- het beoordelen van de kwaliteit en effectiviteit van de beheersing van processen op het gebied van governance, risicomanagement en interne beheersing;
- het beoordelen van de mate waarin het Solvency II framework, waaronder de Own Risk Solvency Assessment (ORSA), adequaat en effectief is ingevuld;
- het beoordelen van bestaande systemen, beleid en procedures om vast te stellen in welke mate wordt voldaan aan wet- en regelgeving;
- het beoordelen van de doeltreffendheid van het kwaliteitssysteem en het beoordelen van de realisatie van (project) doelstellingen;
- het voeren van periodiek overleg met onder meer de Raad van Bestuur, management en sleutelfunctionarissen van TVM;
- het onderhouden van contacten met externe toezichthouders, in het bijzonder De Nederlandsche Bank (DNB);
- het uitvoeren van programma- en projectaudits;
- het evalueren van plannen en acties om mitigerende acties te initiëren ten aanzien van gerapporteerde tekortkomingen.

Auditbeleid

Het auditbeleid is ontwikkeld aan de hand van de management-cyclus en is - kort samengevat - gericht op het uitvoeren van de juiste audits en het goed uitvoeren van deze audits. Daarnaast is het voldoen aan wet- en regelgeving een belangrijke randvoorwaarde. De IAF dient met name te voldoen aan Solvency II (audit)richtlijnen en (audit)standaarden van auditgerelateerde beroepsgroepen, in het bijzonder het Instituut van Internal Auditors (IIA).

De geselecteerde audits worden opgenomen in het auditjaarplan, dat wordt goedgekeurd door achtereenvolgens de Raad van Bestuur en de Audit- en Risicocommissie. Aan het auditjaarplan ligt een risicoanalyse ten grondslag, gebaseerd op een full scope audit universe van TVM. De risicoanalyse wordt uitgevoerd in samenspraak met de Raad van Bestuur, het management, de tweede lijn en de externe accountant. Teneinde optimaal in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen heeft Internal Audit een continue dialoog met haar belangrijkste (hierboven genoemde) stakeholders.

B.6 Actuariële Functie

De missie van de Actuariële Functie als onderdeel van Enterprise Risk Management is het borgen van interne risico- en controlebeheersing van TVM zodat risico's geminimaliseerd worden, kansen ten volle kunnen worden benut en alle door het management gestelde doelen zo goed mogelijk nagestreefd kunnen worden. Actuarieel is daarbij "verzekeringswiskunde", waarbij de Actuariële Functie zich onder andere richt op het adviseren over en beheersen van de risico's met betrekking tot solvabiliteit, de hoogte van de technische voorzieningen, premietoereikendheid, pricing en het herverzekeringsbeleid.

De visie van de Actuariële Functie is dat zij haar taak, om er voor te zorgen dat er een actuariële evenwicht is tussen onder andere inkomsten, uitgaven, beleggingen, voorzieningen en belangen, zo professioneel mogelijk invult. Op deze manier draagt de Actuariële Functie bij aan het beheerste risicomangement van TVM. Daarvoor zal zij de competenties, die nodig zijn om toekomstige uitdagingen door nieuwe ontwikkelingen in de verzekeringssector het hoofd te bieden, steeds verder ontwikkelen. Door praktisch invulling te geven aan de problemen van vandaag, risico's in te schatten en adviezen te geven blijft zij in het hart van de organisatie staan.

De primaire doelstelling van de Actuariële Functie is het coördineren van de vaststelling van de technische voorzieningen en te oordelen en te rapporteren over de toereikendheid van de vastgestelde technische voorzieningen. Dit omvat een beoordeling van de toegepaste methodologie, instrumenten

die worden gebruikt, volledigheid en juistheid van de gegevens die worden gebruikt en herverzekeringsregelingen. Voorts zal de Actuariële Functie bijdragen aan de methodologie voor prijsstelling, de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) en bijdragen aan het bepalen van de solvabiliteitseis. De Actuariële Functie monitort het voldoen aan de kapitaals- en voorzieningen vereisten.

De Actuariële Functie is primair een verantwoordelijkheid van de Chief Financial Risk Officer (CFRO) binnen TVM. De CFRO stuurt de Actuariële Functie hiërarchisch aan. Voor het beheersen van risico's heeft TVM Enterprise Risk Management ingericht. Deze afdeling bestaat uit de Manager Enterprise Risk Management, de Actuariële en Compliance Functies en de afdeling Risk Management. Functioneel wordt de Actuariële Functie vanuit de Manager Enterprise Risk Management aangestuurd.

De Actuariële Functie rapporteert rechtstreeks aan de Raad van Bestuur en heeft de toestemming om eventuele conflicten, of onopgeloste zaken aan de Raad van Bestuur te escaleren. In het geval dat het probleem niet wordt opgelost met de Raad van Bestuur, dan heeft de Actuariële Functie het recht om contact op te nemen met de voorzitter van de Audit en Risico Commissie.

Om de onafhankelijke rol van de Actuariële Functie te garanderen, heeft TVM de volgende maatregelen genomen:

- de Actuariële Functie heeft een formele status en de rollen en verantwoordelijkheden zijn beschreven in het charter;
- de positie in de organisatie kan niet leiden tot enige belangenverstrengeling en de tweedelijns functies kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd;
- de Actuariële Functie is gescheiden van de operationele en of inkomsten genererende activiteiten binnen de organisatie;
- de Actuariële Functie heeft geen financiële doelstellingen;
- een escalatie procedure is uitgewerkt.

TVM heeft ervoor gekozen de Actuariële Functie te combineren met de Financial Risk Management Functie. Hiervoor is een risico-inventarisatie uitgevoerd waarna TVM een aantal maatregelen heeft ingesteld om de onafhankelijkheid van de Actuariële Functie te borgen.

In 2016 heeft de Actuariële functie verslag gedaan van de betrouwbaarheid van de Technische voorzieningen, advies uitgebracht voor het beleid voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en advies uitgebracht voor herverzekering. Daarnaast heeft zij advies uitgebracht voor het datakwaliteitsbeleid. Hiermee heeft de actuariële functie aan een doeltreffende implementatie van het risicomanagementsysteem van de onderneming bijgedragen.

B.7 Uitbesteding

De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het uitbesteden van activiteiten en/of functies. Om dit vorm te geven kent TVM verzekeringen N.V. een beleidsplan Uitbesteding. Hierin wordt de volgende definitie voor uitbesteden gehanteerd:

Het door een financiële onderneming verlenen van een opdracht aan een derde tot het ten behoeve van die financiële onderneming verrichten van werkzaamheden:

- a. die deel uitmaken van of voortvloeien uit het uitoefenen van haar bedrijf of het verlenen van financiële diensten; of
- b. die deel uitmaken van de wezenlijke bedrijfsprocessen ter ondersteuning daarvan.

Als de Raad van Bestuur van oordeel is dat een proces, dienst of activiteit waarop de toezichthouder geen (prudentieel) toezicht houdt erg belangrijk is voor TVM, dan wordt het Beleidsplan Uitbesteding toegepast.

Uit het Besluit prudentiële regels Wft volgt dat taken en werkzaamheden van personen die het dagelijks beleid bepalen, daaronder mede verstaan het vaststellen van het beleid en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid, niet mogen worden uitbesteed.

Het Beleidsplan Uitbesteding volgt de Solvency II-richtlijn. De uitbesteding dient zodanig te zijn dat de toezichthouder de door de wetgever toegekende bevoegdheden kan uitoefenen. Voor het uitbesteden van kritieke en belangrijke operationele functies of activiteiten gelden bijzondere voorwaarden.

TVM herkent drie categorieën van diensten:

1. geen uitbesteding in de zin van de Wft/Solvency II;
2. wel uitbesteding, maar geen kritische of belangrijke functie of activiteit (gewone processen);
3. wel uitbesteding en wel een kritische of belangrijke functie of activiteit.

TVM beschouwt in elk geval de volgende activiteiten als kritieke of belangrijke functies of werkzaamheden:

- a. het ontwerp en de prijsstelling van verzekeringsproducten;
- b. het beleggen van activa of beleggingsportefeuillebeheer;
- c. schadebehandeling;
- d. het verstrekken van regelmatige of voortdurende Compliance, Internal Audit, Accounting, Risk Management of Actuariële ondersteuning;
- e. dataopslag;
- f. onderhoud aan ICT-systemen;
- g. het ORSA-proces;
- h. de sleutelfuncties, zijnde de Risk Managementfunctie, de Compliance Functie, de Internal Audit en de Actuariële Functie.

B.8 Overige informatie

Er is geen overige informatie over het bestuursstelsel dat nader toegelicht dient te worden.

C. Risicoprofiel

In dit hoofdstuk wordt het risicoprofiel van TVM toegelicht. Allereerst worden de uitkomsten van de SCR per 31-12-2016 en de mutatie ten opzichte van 31-12-2015 weergegeven (in duizenden euro's). Vervolgens wordt per SCR-risico het

risicoprofiel beschreven inclusief de mutatie van het betreffende risico. Daarnaast wordt het risicoprofiel met betrekking tot liquiditeit beschreven.

	2016	2015
Marktrisico	53.012	29.967
Tegenpartij(krediet)risico	8.625	10.548
Verzekeringstechnisch risico Zorg	7.506	-
Verzekeringstechnisch risico Schade	119.088	133.066
BSCR (voor diversificatie)	188.231	173.581
BSCR (gediversificeerd)	147.534	149.236
Operationeel risico	7.422	6.996
	154.956	156.232
Depend effect belastingen	-38.739	-39.058
SCR	116.217	117.174

Mutatie SCR

De SCR is per 31-12-2016 uitgekomen op € 116,2 mln. De solvabiliteitsratio is uitgekomen op 191%. De verhouding tussen marktrisico's en niet-marktrisico's is gewijzigd ten opzichte van 31-12-2015. Het marktrisico is met € 23,0 mln. toegenomen, terwijl de mutatie in de overige risico's licht negatief is (€ 8,4 mln.). Daarnaast wordt er ten opzichte van 31-12-2015 in een extra SCR-categorie gerapporteerd (Zorg), wat het effect van diversificatie versterkt heeft. Dit resulteert in een lichte daling van de Basic SCR (€ 1,7 mln.) na diversificatie, terwijl de Basic SCR voor diversificatie met € 14,7 mln. is gestegen.

Door het hogere eigen vermogen en de licht lagere SCR per 31-12-2016 ten opzichte van 31-12-2015, is per saldo het solvabiliteitskapitaalsbeslag als percentage van het eigen vermogen 6 procentpunt gestegen, van 185% naar 191%.

Maatregelen voor beoordelen SCR-risico's

Elk kwartaal wordt de SCR berekend op basis van het standaardmodel. De mutaties ten opzichte van de vorige bepaling worden in beeld gebracht. TVM heeft maatregelen getroffen voor het beoordelen van de SCR-risico's. Binnen het riskmanagement systeem is de Risk Management functie hiermee belast. Monitoring van de risico's vindt plaats door middel van het Risk Dashboard en bespreking daarvan met het Risk Committee en de Risk Sub Committees, Raad van Bestuur en Audit- en Risicocommissie. Per kwartaal wordt door Enterprise Risk Management een Risk Management rapportage opgeleverd. Hierin is het Risk Dashboard opgenomen met de

belangrijkste (key) risico's.

Per risico categorie (Strategisch, Operationeel en Financieel) zijn subcommittees ingericht met deelname uit eerste, tweede en derde lijn. In de Committees wordt het Risk Dashboard besproken. Voor een nadere toelichting op de committees wordt verwezen naar paragraaf B.3.

C.1 Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico bestaat uit het premie- en reserverisico, het catastroferisico en het onnatuurlijkvervalrisico. Het premie- en reserverisico is gedaald ten opzichte van 31-12-2015 met € 17,4 mln. De belangrijkste oorzaak van deze daling is de lager vastgestelde volumemaat voor de premie als gevolg van een geleidelijke wijziging in contractstermijnen.

Het catastroferisico van TVM voor schadeverzekeringen is gestegen ten opzichte van de uitkomst per 31-12-2015. Gedurende 2016 heeft de verzekeringsportefeuille van TVM een autonome groei ondergaan. Daarnaast hebben modelwijzigingen een verhogend effect gehad.

Per 31-12-2016 heeft TVM de SCR voor vervalrisico toegevoegd. Het vervalscenario gaat uit van 40% verval van de verzekeringsportefeuille.

Per 31-12-2015 rapporteerde TVM geen producten in de categorie Zorg. Met ingang van 2016 wordt het

verzekeringstechnisch risico van het verzuimproduct (ZPP) gerapporteerd in de categorie Zorg (als Schade). Het vervalrisico voor zorg-als-schade is voor TVM gelijk aan nul per 31-12-2016. Bij de bepaling van het catastroferisico voor zorg-als-schadeverzekeringen (specifiek voor verzekeringsproduct ZPP) houdt TVM rekening met het aantal wachtdagen bij verzuimmeldingen zoals gespecificeerd in de polisvoorwaarden. TVM houdt ook rekening met het dekkingspercentage per polis voor de onderliggende dekkingen, dat varieert van 70% tot 120% van de verzekerde loonsom.

C.2 Marktrisico

Prudent person beginsel beleggingen

TVM heeft een beleggingsbeleid waarin de strategische uitgangspunten zijn verwoord alsmede de organisatiestructuur om te waarborgen dat het beleid adequaat is ingebed in de organisatie. Daarin is vastgelegd dat TVM een defensieve beleggingsstrategie aanhoudt. De beleggingsportefeuille dient grotendeels uit vastrentende waarden te bestaan. Hieronder worden de verschillende punten besproken welke in het kader van het prudent person beginsel zijn opgenomen in het beleggingsbeleid.

TVM maakt zeer beperkt gebruik van de kredietbeoordelingen van externe kredietbeoordelingsinstellingen. Voor de selectie van financiële waarden voor beleggingen maakt TVM gebruik van de diensten van NN Investment Partners B.V. (NNIP). De kennis en ervaring van deze instelling zijn voor TVM voldoende waarborg voor de beoordeling van kredietwaardigheid.

Organisatiestructuur

De Beleggingscommissie stelt het beleggingsbeleid op en is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. De Raad van Commissarissen stelt het beleggingsbeleid vast en toetst het gevoerde beleid. De fiduciair vermogensbeheerder voert op aangeven van de Beleggingscommissie handelingen uit, voortvloeiend uit het vastgestelde beleid en legt verantwoording af over de performance. De riskmanagementfunctie van TVM toetst of het beleggingsbeleid, alsmede de uitvoering hiervan, past binnen de risk appetite van TVM en het risicobeleid van TVM in brede zin.

TVM heeft ter ondersteuning van het beheer van haar beleggingen een vermogensbeheer-overeenkomst gesloten met NNIP. Daarin is opgenomen wat de doelstellingen zijn, de uitgangspunten van het beheer inclusief de beperkingen daarbij en tevens een hoofdstuk waarin de omgang met belangenconflicten is beschreven. NNIP heeft een belangenconflictheid opgesteld en geïmplementeerd. Dit beleid is erop gericht om relevante personen, die betrokken zijn bij verschillende

bedrijfsactiviteiten waarbij het risico bestaat op een belangenconflict tussen NNIP en TVM of cliënten van NNIP onderling, hun activiteiten te laten verrichten in een mate van onafhankelijkheid die evenredig is aan de omvang en activiteiten van Beheerder en zijn Groepsmaatschappijen en aan de grootte van het risico dat de belangen van een cliënt worden geschaad. In een aparte bijlage wordt een nadere omschrijving gegeven van de mogelijke belangenconflicten tussen Beheerder en Cliënt en de omgang met koersgevoelige informatie.

Risicobereidheid

TVM heeft in haar kapitaalbeleid de risicobereidheid vastgelegd in een risicobudget per risicobron. Het beschikbare risicobudget voor marktrisico wordt vastgelegd in de overkoepelende risk appetite statement. Het beleggingsbeleid is een beheersmaatregel ter bescherming van het resultaat en het kapitaal tegen marktrisico.

Het marktrisicobudget wordt gedefinieerd als dat deel van het kapitaal dat beschikbaar wordt gesteld aan het markt- en tegenpartijkredietrisico om verliezen in negatieve scenario's te kunnen opvangen op een éénjaars horizon. De verliezen in deze scenario's worden berekend met het Solvency II standaardmodel van EIOPA.

De intern gestelde eis aan de solvabiliteitsratio is vastgelegd in de risk appetite statement en is tevens input voor het kapitaalbeleid. TVM stuurt het kapitaal op het niveau van de groep onder restrictie van de solvabiliteit voor TVM verzekeringen. De coöperatie garandeert volgens een bestuursbesluit de solvabiliteit van de verzekeringsentiteit middels een bijstortgarantie.

In het kapitaalbeleid is vastgelegd welke mogelijkheden er zijn om het marktrisico te verminderen indien de solvabiliteitsratio daartoe aanleiding geeft. TVM heeft een aantal grenzen gedefinieerd waarbij bij overschrijding ('trigger event'), acties ingezet worden om de solvabiliteitsratio te herstellen. Daarnaast zijn er gebeurtenissen die weliswaar niet een 'trigger event' zijn zodat een solvabiliteitsgrens wordt overschreden, maar die wel het ORSA-proces in gang zetten (waaronder herbeoordeling strategie en risico's). Voor deze gebeurtenissen heeft TVM het ad-hoc ORSA proces ingericht. De grenzen (aanwezige solvabiliteit uitgedrukt als percentage van de SCR) die de trigger events definiëren, zijn in een tabel vastgelegd. Deze waarden gelden voor TVM groep, waarbij de garantie van de coöperatie met betrekking tot de solvabiliteit van de verzekeraar in ogenschouw wordt genomen.

Voor wat betreft de risicobereidheid voor de vastrentende

waarden hanteert TVM een aantal uitgangspunten. TVM belegt in staats- en bedrijfsobligaties met een voorkeur voor een hoge kredietwaardigheid. In het mandaat voor NNIP dienen afspraken te worden gemaakt inzake de spreiding van beleggingen binnen deze categorie. Deze afspraken voorkomen dat er een te groot risico ontstaat naar een enkele debiteur binnen de vastrentende waardenportefeuille.

Een onderdeel van het marktrisico is het valutarisico. TVM wenst de substantiële valutarisico's af te dekken en doet dit door voor alle onderdelen van de portefeuille substantiële valutarisico's met valutaforwards af te dekken.

Verantwoord beleggen

TVM heeft in haar beleggingsbeleid haar standpunt verwoord omtrent verantwoord beleggen. Dit gaat over het integreren van de maatschappelijke verantwoordelijkheid in de beleggingsstrategie. Die strategie kan betrekking hebben op aandelen, vastrentende waarden, vastgoed en projecten. TVM maakt onderscheid tussen discretionaire beleggingen en beleggingen in beleggingsfondsen. Voor de eerste variant kan TVM direct invloed uitoefenen op de samenstelling van die portefeuille. Voor de tweede variant kan TVM indirect invloed uitoefenen door op basis van de prospectus vast te stellen in hoeverre een fonds voldoet aan de door TVM gestelde eisen aan duurzaamheid.

Op 1 januari 2012 is de Code Duurzaam Beleggen vanuit het Verbond van Verzekeraars in werking getreden. Hierin is onder andere afgesproken dat de leden van het Verbond, waaronder TVM, de Principles of Responsible Investment (PRI) naleven. Deze PRI zijn net als de Principles of Sustainable Insurance opgesteld in opdracht van het UNEP FI.

Mutatie marktrisico

Het marktrisico is gestegen van € 30 mln. naar € 53 mln., een stijging van 77%. Hieronder zijn per deelrisico de materiële mutaties en de oorzaken weergegeven.

De stijging van het renterisico wordt met name veroorzaakt door het aangaan van beleggingen in vastrentende waarden.

Het aandelenrisico is toegenomen door uitbreiding van de aandelenportefeuille en stijging van de aandelenkoersen. Daarnaast is de symmetrical adjustment licht gestegen wat ook een hogere SCR aandelen tot gevolg heeft gehad.

Het spreadrisico kent een significante stijging door toename van de exposure als gevolg van de uitbreiding van beleggingen in fondsen met obligaties. TVM heeft per 31-12-2016 geen

securitisatieposities en kredietderivaten in haar portefeuille, geen gedekte obligaties in haar portefeuille en ook geen blootstellingen in de vorm van obligaties en leningen aan verzekerings- of herverzekeringsondernemingen.

Het valutarisico is gestegen door de toename van de exposure vanwege uitbreiding van de beleggingen waarop valutarisico van toepassing is. Het valutarisico daarvan is deels gehedged met behulp van valutaforwards waardoor de stijging enigszins beperkt is.

Het concentratierisico is flink afgenomen door het vrijvallen van deposito's in 2016. Voor TVM geldt dat het concentratierisico bepaald wordt door een beperkt aantal assets. Dit zijn staatsobligaties bij de Canadese, de Australische en de Braziliaanse overheid.

C.3 Kredietrisico

Per saldo is het tegenpartijkredietrisico met € 1,9 mln. afgenomen. De SCR voor type 1 is gedaald met € 4,4 mln. en voor type 2 gestegen met € 2,5 mln.

De afname voor type 1 wordt grotendeels veroorzaakt door de lagere omvang van de liquide middelen bij banken. De toename voor type 2 wordt grotendeels veroorzaakt door het aangaan van een specifieke belegging.

Bij de berekening zijn de risicomitigerende effecten meegenomen. Voor TVM zijn dit het effect van de herverzekeringcontacten op de risicomitigatie van de catastrofe SCR en het mitigerende effect van valutaderivaten op het marktrisico.

Materiële risicoconcentraties

Binnen type 1 vertegenwoordigen de herverzekeraars op het huidige herverzekeringprogramma, de banken waar meer dan € 5 mln. uitstaat en de grootste tegenpartijen met betrekking tot derivatencontracten de risicoconcentraties.

Binnen type 2 zijn de exposure aan een specifiek beleggingsfonds en de omvang van de vorderingen op verzekeringnemers verantwoordelijk voor de risicoconcentraties.

C.4 Liquiditeitsrisico

Maandelijks wordt een cashmanagementrapportage opgesteld bij TVM, alsmede de liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn. De langetermijnprognose wordt gebruikt als input voor de beleggingsmogelijkheden. Deze kan leiden tot

het beleggen van een deel van de vrijgekomen middelen in kortlopende liquide beleggingen om daarmee over voldoende liquiditeiten te beschikken naast de aanwezige liquide middelen zoals spaarrekeningen. Daarnaast hanteert TVM een liquiditeitsbuffer om onverwachte fluctuaties op te vangen. Jaarlijks wordt de omvang van de buffer geëvalueerd. Indien de actuele situatie een tussentijdse aanpassing verlangt, dan wordt dit ter besluitvorming voorgelegd aan de CFRO.

Met behulp van cashmanagementsoftware is de stand van zaken voor alle tegoeden van TVM bij banken tezamen direct inzichtelijk en op basis van deze overzichten kunnen er prognoses gemaakt worden.

Het bedrag aan winst uit toekomstige premie-inkomsten (EPIFP) heeft TVM per 31-12-2016 bepaald op € 9,9 mln.

C.5 Operationeel risico

De stijging van het operationeel risico wordt volledig verklaard door de stijging van de bruto technische voorzieningen van € 233,2 mln. naar € 247,4 mln., welke grotendeels wordt veroorzaakt door toegenomen voorzieningen voor te betalen schade.

Bij het berekenen van de SCR voor operationeel risico wordt onderscheid gemaakt naar een schadedeel en een premiedeel. Voor het premiedeel is voor TVM de verdiende non-life premie bepalend.

C.6 Overig materieel risico

TVM verzekeringen N.V. is onderdeel van een gemengde verzekeringsholding met als moedermaatschappij Coöperatie TVM U.A. (jaarverslag 2016 van de groep is beschikbaar op www.tvn.nl). TVM verzekeringen N.V. dient als solo verzekeraar verantwoording af te leggen over significante intragroeptransacties en –posities (IGT). De definitie wat “significant” is, is door DNB vastgesteld. Een IGT is significant indien deze groter is dan 5% van de SCR van de (her)verzekeraar. De kostenverrekening vanuit de Coöperatie TVM U.A. valt boven deze norm van significante intragroeptransactie.

Dienstverbanden met werknemers in Nederland worden gehouden door Coöperatie TVM U.A., de personeelskosten worden samen met kosten voor huisvesting, ICT en overige beheerskosten ‘at arms length’ doorbelast.

C.7 Overige informatie

TVM heeft stresstests en gevoeligheidsanalyses uitgevoerd met betrekking tot materiële risico's en gebeurtenissen. Hiervan is in de ORSA verslag gedaan en worden in dit rapport de uitkomsten gegeven.

Risicolimiteringstechnieken

TVM heeft voor het limiteren van het verzekeringstechnische risico herverzekeringscontracten afgesloten. TVM monitort het resultaat op herverzekeren continu. De interne functie Herverzekering is belast met het adviseren over en het monitoren en uitvoeren van het herverzekeringsbeleid.

De (excess of loss) herverzekeringscontracten van TVM onderliggend aan het herverzekerings-programma hebben limieten en beperkingen in het aantal keren dat een schade door herverzekeraars vergoed wordt. Het aantal schaden dat in enig jaar kan ontstaan is een (inherente) onzekerheid. Wanneer in enig jaar veel schade is ontstaan, kan er in het lopende tekenjaar extra herverzekering ingekocht worden. Zo wordt het risico van de beperking in dekking geminimaliseerd door TVM.

Voor het limiteren van het valutarisico gaat TVM valutaforwards aan voor de belangrijkste valuta-exposures. De beleggingscommissie monitort en besluit over het valutarisico waarbij het steunt op analyses van de actuariële afdeling van TVM de externe vermogensbeheerder.

Gevoeligheden SCR

Voor het bepalen van gevoeligheden is de SCR bepaald met alternatieve input.

De risicocategorieën marktrisico en het verzekeringstechnisch risico vormen samen met 95% de grootste componenten van de bruto SCR.

Voor TVM vormen het premie- reserve- en catastrofe- en vervalrisico samen het verzekeringstechnisch risico.

- Het premierisico komt voort uit het risico dat voor de komende periode de ontvangen premies ontoereikend zijn om verwachte schaden te kunnen uitkeren. Bij een toename van de verdiende premie met 10% stijgt de SCR voor verzekeringstechnisch risico met 5%. Dit is bepaald door de SCR te berekenen met een 10% hoger premievolume en gelijkblijvende aannames en overige input.

- Het reserverisico komt voort uit het risico dat de aangehouden reserves ontoereikend zijn bij het afwikkelen van de betreffende schaden. Bij een toename van de technische voorzieningen met 10% stijgt de SCR voor verzekeringstechnisch risico met 4%. Dit is bepaald door de SCR te berekenen met een 10% hogere technische voorzieningen en gelijkblijvende aannames en overige input.
- Het catastroferisico komt voort uit het risico dat zich zeer grote schaden kunnen voordoen. Door herverzekering brengt TVM het verzekeringstechnisch risico terug met 12%. Dit is bepaald door de SCR te berekenen met onder de veronderstelling dat er geen herverzekering van toepassing is.
- Het vervalrisico komt voort uit het risico dat polishouders hun verzekeringcontracten beëindigen voor de vervaldatum. Voor schadeverzekeringen met een combined ratio rond 100% is dit risico beperkt.

Voor TVM vormen het aandelen-, rente, valuta en spreadrisico de belangrijkste componenten van het marktrisico.

- Het aandelenrisico is hiervan met 31% de grootste. Een toename van 10% van de belegde waarde in aandelen doet het marktrisico 4% stijgen. Dit is bepaald door de SCR te berekenen met een 10% hogere belegde waarde in aandelen en gelijkblijvende aannames en overige input.
- Het rente-, valuta- en spreadrisico vormen elk circa 20% van het marktrisico. Deze risico's zijn door beleid goed beheerst en wat resulteert in een lage gevoeligheid van de SCR voor autonome ontwikkelingen.

Het tegenpartijkredietrisico maakt circa 4% uit van de kapitaalrekening voor TVM zodat deze relatief ongevoelig is voor mutaties hierin.

Scenario's en Stress tests

TVM heeft scenario's opgesteld. Deze dienen dynamisch te zijn, toekomstgericht en dienen de mogelijkheid van gelijktijdige gebeurtenissen te bevatten. Dit betekent dat de scenario's rekening dienen te houden met onderlinge afhankelijkheid en het gelijktijdig optreden van risico's. Daarnaast dienen zij effect te hebben op specifieke zwakten van TVM. De scenario's worden gezien in relatie tot het beoogde, waarschijnlijke scenario zoals dit is uitgewerkt in de meerjarenbegroting 2017-2019. Uitgewerkte scenario's zijn een onverwacht extreem hoge schadelast, een gerichte actie van concurrenten op (een deel van) de portefeuille TVM, compliance issues als gevolg van toenemende wet- en regelgeving en een groot beleggingsverlies met beleggingen in één soort waarde. In elk van de scenario's neemt de solvabiliteitsratio sterk af voor de TVM groep en voor TVM verzekeringen. Het opgestelde kapitaalbeleid treedt in werking in deze scenario's.

Naast scenario's heeft TVM reverse stress tests opgesteld. Bij reverse stress testing gaat TVM na, wat er dient te gebeuren om in een scenario van insolventie terecht te komen (eigen vermogen bedraagt minder dan de SCR). De vier resulterende scenario's zijn een aanslag, TVM dat te weinig innovatief blijkt, beboet wordt door een toezichthouder, een combinatie van een grote catastrofe en een beurscrash, en een scenario met een wetwijziging met terugwerkende kracht.

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Balans per 31 december 2016

Onderstaand wordt de balans per 31 december 2016 volgens Solvency II waardering afgezet tegen de Statutaire (jaarrekening) waardering. Ter vergelijking is de Day-1 balans (1 januari 2016) weergegeven.

Schadejaren	Solvency II balans Annual 2016	Statutaire balans Annual 2016	Herrubriceringen Annual 2016	Herwaarderingen Annual 2016	Solvency II balans Day-1
Activa					
Beleggingen	495.074	495.033	41	0	365.404
<i>Aandelen</i>	0	311.658	-311.658	0	0
<i>Obligaties</i>	168.244	168.244	0	0	171.855
<i>Beleggingsfondsen</i>	311.658	0	311.658	0	141.810
<i>Derivaten</i>	129	129	0	0	608
<i>Deposito's met uitzondering van kasequivalenten</i>	15.043	15.002	41	0	51.131
Verhaalbare herverzekeringsbedragen	13.684	17.133	0	-3.449	11.400
<i>Schade- en ziektekosten vergelijkbaar met schade</i>	13.684	17.133	0	-3.449	11.400
<i>Leven- en ziektekosten vergelijkbaar met leven</i>	0	0	0	0	0
Verzekeringvorderingen en vorderingen op tussenpersonen	21.322	31.466	0	-10.144	18.032
Vorderingen op herverzekeraars	2.206	2.206	0	0	1.543
Vorderingen (handel, geen verzekeringen)	497	497	0	0	860
Kasmiddelen en kasequivalenten	10.350	10.350	0	0	126.102
Alle overige, niet elders getoonde, activa	2.178	2.219	-41	0	2.408
Totale activa	545.311	558.903	0	-13.592	525.751
Passiva					
Technische voorzieningen - schade	263.302	371.225	0	-107.922	264.845
<i>Best estimate</i>	239.098				233.201
<i>Risicomarge</i>	24.204				31.644
Technische voorzieningen - ziektekosten vergelijkbaar met schade	9.859	8.922	0	937	0
<i>Best estimate</i>	8.287				0
<i>Risicomarge</i>	1.573				0
Technische voorzieningen - ziektekosten vergelijkbaar met leven	0	0	0	0	0
<i>Best estimate</i>	0				0
<i>Risicomarge</i>	0				0
Voorwaardelijke verplichtingen	1.085	0	0	1.085	1.085
Andere dan technische voorzieningen	50	50	0	0	116

Schadejaren	Solvency II balans Annual 2016	Statutaire balans Annual 2016	Herrubriceringen Annual 2016	Herwaarderingen Annual 2016	Solvency II balans Day-1
Uitgestelde belastingverplichtingen	23.077	0	0	23.077	24.973
Derivaten	613	613	0	0	216
Verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen	1.906	1.906	0	0	3.318
Schulden (handel, geen verzekering)	17.735	17.735	0	0	9.137
Alle overige, niet elders getoonde, passiva	5.806	5.806	0	0	5.575
Totale verplichtingen	323.433	406.256	0	-82.823	309.266
Overschot van activa boven verplichtingen	221.878	152.647	0	69.231	216.485
Totaal verplichtingen inclusief overschot	545.311	558.903	0	-13.592	525.751

D.1 Activa

Algemeen

Onderstaand wordt voor iedere materiële categorie activa de grondslagen van de waardering voor solvabiliteitsdoeleinden beschreven alsmede vermelding van de waarde en de reden van eventuele afwijking ten opzichte van de jaarrekening.

Beleggingen

Waardering geschiedt tegen de reële waarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum, of - bij ontbreken daarvan - tegen geschatte opbrengstwaarde. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten (inclusief resultaten op vreemde valuta) zijn in de resultatenrekening verwerkt. Deze waardering is gelijk aan de waardering in de jaarrekening. Verschillen bestaan derhalve alleen uit herrubriceringen en deze worden onderstaand toegelicht.

Aandelen

Per balansdatum zijn er uitsluitend beursgenoteerde aandelen in portefeuille. De waarde in de Solvency II rapportage is nihil terwijl de waardering in de jaarrekening € 311.658 is. Het verschil betreft de herrubricering van aandelen in beleggingsfondsen met een waarde van € 311.658, welke in de Solvency II rapportage als Beleggingsfonds worden geclassificeerd.

Obligaties

De aanwezige obligaties kennen onder Solvency II dezelfde

waardering als statutair, zijnde de marktwaarde. Tot 2016 werden de obligaties in de jaarrekening voor de beurswaarde gewaardeerd onder de beleggingen en werden de lopende renten op obligaties in de jaarrekening onder de overlopende activa verantwoord.

Beleggingsfondsen

De waarde onder Solvency II is € 311.658. Zoals vermeld is deze post in de jaarrekening onder Aandelen verantwoord. Ten opzichte van Day-1 is het grootste deel van deposito's en kasmiddelen omgezet in beleggingsfondsen.

Deposito's met uitzondering van kasequivalenten

Bij het bepalen van de waarde volgens artikel 75 van het Solvency II framework wordt rekening gehouden met de resterende looptijd en de hoogte van de rentevoet. Per ultimo 2016 leidt dit tot een verschil tussen de Solvency II waardering (€ 15.043) en de statutaire waardering. Lopende rente (€ 41) die in de jaarrekening onder overlopende activa is opgenomen, is in de Solvency II waardering verdisconteerd in het betreffend actief. In de jaarrekening worden de deposito's die zich classificeren als kasequivalent samen met de andere deposito's en bedrijfsspaarrekeningen onder de post "deposito's en bedrijfsspaarrekeningen" verantwoord. Er vindt voor Solvency II doeleinden derhalve een herrubricering plaats naar Kasmiddelen en kasequivalenten. Ultimo 2016 is er geen reden tot herrubricering.

Verhaalbare herverzekeringsbedragen

In de jaarrekening worden de verhaalbare herverzekeringsbedragen, in tegenstelling tot Solvency II, aan de passivazijde verantwoord als onderdeel van de technische verzekeringen. Daarnaast wordt in de jaarrekening het totaal over alle branches weergegeven,

terwijl onder Solvency II een uitsplitsing wordt gemaakt naar Non-Life en Health.

Het herverzekeringsprogramma van TVM bestaat volledig uit niet-proportionele herverzekering. Daarnaast is de Brand-portefeuille (deels) facultatief herverzekerd.

De verhaalbare herverzekeringsbedragen zijn als volgt samengesteld:

LOB 04 Motor vehicle liability	15.265
LOB 06 Marine, aviation, transport (MAT)	943
LOB 07 Fire and other property damage	658
LOB 08 Third-party liability	1.031
Subtotaal	17.897
Af; indexatieclausule	-2.597
Af; Discontering	-289
Af; Premie voorziening herverzekeringen	-96
Af; Overig	-363
Totaal	13.684

Vorderingen

Bij het bepalen van de waarde volgens artikel 75 van het Solvency II framework wordt rekening gehouden met de verwachte looptijd van de vorderingen. Statutair worden de vorderingen bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vervolgwaardering geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Verzekeringenvorderingen en vorderingen op tussenpersonen en vorderingen op herverzekeraars

Statutair is in de post Vorderingen uit directe verzekeringen op verzekeringsnemers (€ 31.466) een bedrag van € 10.144 als contractueel nog te factureren premie opgenomen. Onder Solvency II waardering wordt deze post niet erkend als vordering en is derhalve niet opgenomen.

Van de Verzekeringenvorderingen en vorderingen op tussenpersonen (€ 21.322) en de Vorderingen op herverzekeraars (€ 2.206) per ultimo 2016 wordt verwacht dat deze binnen 12 maanden na balansdatum worden afgewikkeld en leidt dit niet tot een verschil tussen de Solvency II waardering en de statutaire waardering.

Vorderingen (handel, geen verzekering)

De vorderingen (€ 497) bestaan hoofdzakelijk uit vorderingen op groepsmaatschappijen. Voor zover deze significant zijn, volgens het Normenkader intragroepsovereenkomsten en –posities van verzekeraars, worden deze separaat toegelicht.

De door DNB afgegeven normen zijn: -

- significante posten $\geq 5\%$ van de SCR
- zeer significantie posten $\geq 10\%$ van de SCR

Ultimo 2016 is geen sprake van (zeer) significante posten.

Kasmiddelen en kasequivalenten

De kasmiddelen (€ 10.350) bestaan hoofdzakelijk uit direct opneembare banktegoeden. Een eventueel verschil met de statutaire waardering betreft de lopende rente (ultimo 2016 € 0). De kasequivalenten bestaan uit deposito's en bedrijfspaarrekeningen die te allen tijde voor het verrichten van betalingen kunnen worden ingezet of zonder enige significante beperking of boete in chartaal geld of girale deposito's kunnen worden omgezet. In de jaarrekening zijn de deposito's en bedrijfspaarrekeningen zoals eerder genoemd ondergebracht onder de post "Deposito's en bedrijfspaarrekening".

Alle overige, niet elders getoonde activa

De post "Alle overige, niet elders getoonde, activa" is

niet-materieel (€ 1.855). De post bestaat uit kortstondige overlopende activa zoals vooruitbetaalde posten en enkele materiële vaste activa (€ 323) waarvan de afschrijvingstermijn van 3 tot 5 jaar leidt tot een waardering welke in het licht van de omvang van de post geen materiële afwijking van een relevante marktwaarde kent. Ten opzichte van de jaarrekening heeft een herrubricering plaatsgevonden van de lopende rente op deposito's, kasmiddelen en kasequivalenten.

D.2 Technische voorzieningen

Claims provisions – Jaarrekening

In het reserveringsbeleid van de TVM groep is onderscheid te maken naar de volgende categorieën:

1. Letselschade;
2. Materieel schade;
3. Verzuimschade;
4. Rechtsbijstandschade;
5. Overige schadevoorzieningen;
6. Kostenvoorzieningen.

De technische voorziening schaden wordt gevormd voor de op balansdatum nog niet afgewikkelde schadegevallen uit het boekjaar en voorgaande jaren. De voorziening heeft een overwegend langlopend karakter. De vaststelling hiervan geschiedt (met uitzondering van ziekteverzuimdossiers) voor ieder schadegeval afzonderlijk, waarbij rekening wordt gehouden met interne en externe schadebehandelingskosten, nog niet gemelde schadegevallen, met mogelijke ontvangsten uit hoofde van regres en met het aandeel van herverzekeraars in schadegevallen.

Vaststelling van de technische voorziening schaden op het gebied van ziekteverzuimproducten geschiedt op basis van ervaringscijfers en huidige schadeontwikkelingen, waarbij eveneens rekening wordt gehouden met nog niet gemelde schaden.

Aangezien TVM voornamelijk actief is op het gebied van motorrijtuigenverzekeringen bestaan de schaden voornamelijk uit Materiële schade en Letselschade. Het proces voor beide soorten kent de stappen van een eerste reserve (genoemd; Prikreserve) gebaseerd op historie, aanpassingen op basis van worst-case scenario door de schadebehandelaar op basis van de informatie die binnenkomt en uiteindelijke definitieve aflegging van het dossier met eventueel vrijval van prudentie. De Materiële schaden zijn over het algemeen kortlopend. Letselschaden zijn sterk afhankelijk van het soort letsel meestal langdurig en kennen gemiddeld een grotere schadelast.

Claims provisions – Solvency II

De waardering van de technische voorzieningen voor solvabiliteitsdoeleinden wordt gebaseerd op best estimate schattingen. Deze uitkomsten worden verdisconteerd met de risicovrije EIOPA rentecurve per 31-12-2016 voor de Euro zonder volatilitaatsaanpassing of overgangsmaatregelen. Bij de bepaling van de onverdisconteerde best estimate schadevoorzieningen maakt TVM onderscheid naar de voorziening voor te betalen schade en naar de schadebehandelings-kostenvoorziening.

Om de technische voorzieningen te bepalen hanteert TVM homogene risicogroepen. Elke product-object-dekkingscombinatie uit de verzekeringsportefeuille van TVM is ingedeeld in een homogene risicogroep. De samenstelling van de homogene risicogroepen is zodanig dat producten met vergelijkbare risicoprofielen zijn samengenomen.

Voor de voorzieningen voor te betalen schade voor solvabiliteitsdoeleinden maakt TVM gebruik van schadedriehoeken. Met de schadedriehoeken wordt middels de Chainladder methode (op basis van de paid en incurred driehoeken) een best estimate ultimate schadelast berekend. Hiermee wordt per projectiejaar en per homogene risicogroep de verwachte cashflow bepaald.

	2016		2015	
	Premie	Schade	Premie	Schade
Stand 1 januari	27.690	335.299	27.635	325.377
Bruto onttrekking/toevoeging	227	1.338	55	9.882
Mutatie aandeel herverzekeraars	-	-1.540	-	40
Stand 31 december	<u>27.917</u>	<u>335.097</u>	<u>27.690</u>	<u>335.299</u>

Bij de vaststelling van de onverdisconteerde best estimate voorzieningen per homogene risicogroep brengt TVM de kwaliteit van de schattingen in kaart door enerzijds de statistische kansverdeling van de voorziening op te stellen en anderzijds het modelresultaat te evalueren. Onder het modelresultaat verstaat TVM de mutatie in de schatting van schadelast voor elk schadejaar doordat er een nieuw jaar aan informatie beschikbaar is gekomen.

De totale (onverdisconteerde) best estimate waarde van de schadebehandelingskosten voorziening wordt gelijk verondersteld aan de voorziening voor schadebehandelingskosten zoals die in de jaarrekening is opgenomen. Vervolgens wordt het cashflowprofiel bepaald aan de hand van het uitlooppatroon van de te betalen schades en wordt de marktwaarde van de voorziening voor schadebehandelingskosten berekend via verdiscontering met de risicovrije EIOPA curve.

Onderstaande tabel toont de (bruto) schadevoorziening per homogene risicogroep op zowel jaarrekeninggrondslagen als Solvency II-grondslagen:

LOB	Jaarrekening	Solvency II
Income protection	8.920	7.797
Motor vehicle liability	279.835	204.874
Motor, other classes	16.278	5.106
Marine, aviation, transport (MAT)	32.416	17.667
Fire and other property damage	148	148
Third-party liability	8.714	5.403
Legal expenses	571	511
Miscellaneous financial loss	3.174	2.508
	<u>350.056</u>	<u>244.014</u>

Premium reserves - jaarrekening

De voorziening voor onverdiende premies is berekend naar evenredigheid van de ultimo boekjaar nog niet verstreken risicotermijnen. De technische voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's heeft een overwegend kortlopend karakter. Zij wordt bepaald volgens het systeem van dagelijkse premieberekening. De voorziening bevat tevens de bedragen, bepaald op basis van ervaringscijfers, die in de vorm van voorwaardelijke premierestituties voortvloeiende uit verzekeringsovereenkomsten aan verzekerden, indien van toepassing, gecrediteerd dienen te worden. TVM houdt geen premietekortvoorziening aan. Hiertoe bestaat geen noodzaak gezien de verwachte rendementen op contractsniveau.

Premium reserves – Solvency II

Bij de berekening van de premievoorziening wordt onderscheid gemaakt naar de bruto premievoorziening en de premievoorziening ten behoeve van herverzekering. Bij de berekening is aangenomen dat toekomstige herverzekering niet afwijkt van de huidige zodat het aandeel van

herverzekeraars in de schadelast ongewijzigd blijft.

Verder wordt voor de premievolumes een aanname gedaan met betrekking tot de contractgrenzen. TVM biedt contracten aan met verschillende looptijden. Dit zijn voor het overgrote deel één- en driejaarscontracten. De contractgrens in de berekeningen wordt voor alle contracten op één jaar gesteld. TVM voorziet geen wijzigingen in beheeractiviteiten die invloed kunnen hebben op de hoogte van de vastgestelde premievoorziening.

Voor de bruto premievoorziening wordt per 31-12-2016 de specificatie toegepast zoals beschreven in de Level 3 guidelines van EIOPA (Richtsnoer 72, Artikel 1.128b). Tot 31-12-2005 werd een verder gesimplificeerde methode toegepast.

De verwerking van kosten in de voorzieningen op jaarrekeninggrondslagen wijkt af van de methodiek onder Solvency II. De verschillen worden in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Voorziening	Jaarrekening	Solvency II
Schade	kosten toegerekend	kosten toegerekend
Niet-verdiende premie	geen kostentoe rekening	kosten toegerekend
Toekomstige premie	niet aanwezig	kosten toegerekend

Onderstaande tabel toont de premievoorziening per homogene risicogroep op zowel jaarrekeninggrondslagen als Solvency II-grondslagen:

LOB	Jaarrekening	Solvency II
Income protection	2	489
Motor vehicle liability	10.134	22.110
Motor, other classes	8.573	-12.863
Marine, aviation, transport (MAT)	7.763	-4.720
Fire and other property damage	313	-22
Third-party liability	258	-753
Legal expenses	407	-548
Miscellaneous financial loss	467	-323
	<u>27.917</u>	<u>3.370</u>

Risk margin - jaarrekening

De risk margin in de technische voorzieningen is impliciet aanwezig. Het totaal aan netto dossievoorzieningen bedraagt per 31-12-2016 € 363.014. Dit betreft zowel premievoorzieningen als schadevoorzieningen. De voorziening te betalen schade wordt getoetst op toereikendheid aan een niveau met 90% zekerheid. De aanwezige marge boven het best estimate niveau is de impliciete risk margin.

Risk margin - Solvency II

Onder Solvency II dient een risk margin aangehouden te worden op basis van de cost of capital methode. Hierbij wordt de present value van de cost of capital in de toekomstige jaren verdisconteerd met de risk free rate zonder volatility adjustment en matching adjustment. De berekening is gebaseerd op het concept van een 'reference undertaking'.

Voor de berekening van de risk margin past TVM een simplificatie toe. De uitgangspunten voor de bepaling staan

beschreven in de Long Term Guarantee Assessment (LTGA) in paragrafen 5.2 tot en met 5.74. De gehanteerde kaders door TVM zijn conform de Delegated Acts richtlijnen.

Om de risk margin te bepalen past TVM simplificatie 1 toe (level 2 of the "hierarchy"). In simplificatie 1 wordt de gehele SCR opgesplitst naar Solvency II Lines of Business. Deze veronderstelling is nodig omdat de cashflows van de verzekeringscontracten vooralsnog onzeker zijn.

Hierbij veronderstelt TVM dat voor elke Solvency II Line of Business de volumes premie en schadevoorziening door de tijd een representatief beeld geven van het uitlopen van de bijbehorende SCR. Hierbij is het Operational Risk eveneens gebaseerd op toekomstige premieramingen.

De totale risk margin per 31-12-2016 bedraagt € 25,8 mln., bestaande uit € 24,6 mln. voor Non-Life en € 1,2 mln. voor Zorg als Schade.

De onderstaande tabel toont de risk margin per LoB, zoals TVM deze bepaald heeft op Solvency II-grondslagen:

LOB	Risk Margin
Income protection	1.159
Motor vehicle liability	13.238
Motor, other classes	4.495
Marine, aviation, transport (MAT)	4.837
Fire and other property damage	644
Third-party liability	691
Legal expenses	230
Miscellaneous financial loss	483
	<u>25.777</u>

Mate van onzekerheid in de technische voorzieningen

De actuariële functie van TVM heeft de betrouwbaarheid van de technische voorzieningen beoordeeld in een gevoeligheidsanalyse. Hierbij is een bootstrapanalyse uitgevoerd, zijn schattingresultaten afgezet tegen de realisatie, is een cashflowanalyse gedaan en is een kwalitatieve analyse uitgevoerd.

TVM heeft de kansverdeling opgesteld van de best estimate van de (onverdisconteerde) voorziening te betalen schade, voor alle schadejaren, per 31-12-2016. De best estimates van Verzuim, Brand, TZP en waarborgfonds en oude schadejaren (samen EUR 9,4 mln.) zijn om technische redenen niet opgenomen, omdat de stochastiek is niet op hetzelfde niveau beschikbaar is. De impact op het totaal is zeer beperkt.

TVM concludeert dat er statistische onzekerheid rond de schatting van de voorzieningen is. Door het aanhouden van de risk margin is het geheel aan technische voorzieningen echter met een hoge mate van zekerheid toereikend. Niet alleen kwantitatief is er onzekerheid, ook kwalitatief is onzekerheid aanwezig. De diverse procedures, beheersmaatregelen en controles bieden naar het oordeel van de actuariële functie echter voldoende zekerheid voor het opstellen van de Solvency II balans op basis van de vastgestelde voorzieningen.

D.3 Overige schulden

Algemeen

Hierna wordt voor iedere materiële categorie van andere verplichtingen de grondslagen van de waardering voor solvabiliteitsdoeleinden beschreven alsmede vermelding van de waarde en de reden van eventuele afwijking ten opzichte van de jaarrekening.

Voorwaardelijke verplichtingen

De voorwaardelijke verplichtingen (€ 1.085) bestaat uit het aandeel van TVM verzekeringen N.V. in de terrorismepool / NHT (Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij van Terrorismeschaden N.V.). In de jaarrekening is deze post als "Niet in de balans opgenomen verplichting" opgenomen.

Uitgestelde belastingverplichtingen

Voor de verschillen tussen Solvency II en fiscale waarderingen van de activa en passiva wordt een voorziening voor latente belastingen gevormd. Deze voorziening wordt berekend met het belastingtarief waartegen waarschijnlijk wordt afgerekend en heeft een overwegend langlopend karakter. Aangezien TVM verzekeringen N.V. in de fiscale eenheid valt, waarvan de Coöperatie TVM U.A. het hoofd is, zijn de latente belastingverplichtingen statutair reeds verrekend met de Coöperatie TVM U.A.

De positie in de Solvency II balans (€ 23.077) is derhalve volledig toe te schrijven aan de herwaarderingen van balansposten ten opzichte van de statutaire balans, zoals elders al benoemd. Kort samengevat gaat het om de volgende rubrieken:

- Verhaalbare herverzekeringsbedragen
- Technische voorzieningen
- Voorwaardelijke verplichtingen

Derivaten

De passiefpost Derivaten is niet-materieel en wordt statutair ook op marktwaarde gewaardeerd. Als zekerheid voor de tegenpartij zijn per ultimo 2016 voor € 784 aan obligaties aangehouden.

Schulden

Bij het bepalen van de waarde volgens artikel 75 van het Solvency II framework wordt rekening gehouden met de

verwachte looptijd van de schulden. Statutair worden de schulden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vervolgwaardering geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs.

Verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen en Schulden op herverzekeraars

Van de "Verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen" (€ 1.906) en de "Schulden aan herverzekeraars" (€ 0) per ultimo 2016 wordt verwacht dat deze binnen 12 maanden na balansdatum worden afgewikkeld en leidt dit niet tot een verschil tussen de Solvency II waardering en de statutaire waardering.

Schulden (handel, geen verzekering)

De schulden (€ 17.735) bestaan grotendeels uit schulden aan groepsmaatschappijen. Voor zover deze significant zijn, volgens het Normenkader intragroepsovereenkomsten en –posities van verzekeraars, worden deze separaat toegelicht. Per ultimo 2016 is de schuld aan de moedermaatschappij Coöperatie TVM U.A. met € 10.118 de enige significante post. Deze is in het Risicoprofiel onder C.6 Overige materiële risico's reeds nader toegelicht. Naast schulden aan groepsmaatschappijen bestaat deze post voornamelijk uit te betalen Vennootschapsbelasting (€ 3.142) en Assurantiebelastingen (€ 2.140). Overige posten zijn niet materieel.

Alle overige, niet elders getoonde passiva

De post "Alle overige, niet elders getoonde, passiva" (€ 5.806) bestaat uit kortstondige overlopende passiva zoals vooruit ontvangen premie (€ 2.340) en overige voorontvangen of overlopende posten (€ 3.466) zoals: door te betalen regres en schadebetalingen onderweg.

Het karakter van de posten leidt onder Solvency II niet tot een andere waardering in vergelijking met de jaarrekening.

Overschot van activa boven verplichtingen

Het overschot van activa boven verplichtingen (€ 221.878) is een onderdeel van het Eigen vermogen. Het Eigen vermogen onder Solvency II kan bestaan uit meer dan deze post zodra er sprake is van Aanvullend vermogen. Bij TVM verzekeringen N.V. is hiervan per 31 december 2016 geen sprake. Het totaal Overschot van activa boven verplichtingen is derhalve gelijk aan het Eigen vermogen onder Solvency II. Het verschil tussen het Eigen vermogen volgens Solvency II en het Eigen vermogen volgens de jaarrekening wordt gevormd door de eerder genoemde herwaarderingen van balansposten ten opzichte van de statutaire balans. De onderverdeling van Eigen vermogen wordt separaat benoemd in E.1 Informatie over het eigen vermogen.

D.4 Alternatieve waarderingmethoden

De (materiële) posten die zijn opgenomen in de Solvency II waardering zijn getoetst aan de internationale standaarden. Voor zover de opgenomen (materiële) posten niet afwijken van de statutaire jaarrekening, welke is opgesteld op basis van BW2 titel 9, is toegelicht waarom deze onder Solvency II dezelfde waardering kennen.

D.5 Overige informatie

Er is geen andere materiële informatie met betrekking tot de voor solvabiliteitsdoeleinden gehanteerde waardering van activa en passiva.

E. Kapitaalbeheer

E.1 Informatie over het Eigen vermogen

De intern gestelde eis aan de solvabiliteitsratio is vastgelegd in de risk appetite statement en is tevens input voor het kapitaalbeleid. TVM stuurt het kapitaal op het niveau van de groep onder restrictie van de solvabiliteit voor TVM verzekeringen N.V. De coöperatie garandeert volgens een bestuursbesluit

de solvabiliteit van de verzekeringsentiteit middels een bijstortgarantie.

Het actualiseren van het kapitaalbeleid en monitoring van de kapitaals- en voorzieningenvereisten maken onderdeel uit van het ORSA-proces en worden uitgebreid toegelicht in paragraaf B.3 van dit rapport. Om doublures te voorkomen, wordt hier naar verwezen.

Samenstelling en kwaliteit Eigen vermogen

Het Eigen vermogen onder Solvency II valt uiteen in het kernvermogen en aanvullend vermogen. Het kernvermogen van TVM verzekeringen N.V. bestaat uit de volgende posten:

	Solvency II balans	Statutaire balans	Herrubriceringen	Herwaarderungen	Solvency II balans
	Annual 2016	Annual 2016	Annual 2016	Annual 2016	Day-1
Eigen vermogen	221.878	152.647		69.231	216.485
Gewoon aandelenkapitaal	300	300			300
Agio op gewoon aandelenkapitaal	62.447	62.447			62.447
Reconciatiereserve	159.131	89.900		69.231	153.738
Aanvullend vermogen	0	0			0
Totaal beschikbaar eigen vermogen om te voldoen aan het solvabiliteitskapitaalvereiste	221.878	152.647		69.231	216.485

Het totale Eigen vermogen van TVM verzekeringen N.V. staat permanent ter beschikking voor het dekken van verliezen en kent geen belemmingen. Er is per 31 december 2016 geen sprake van een latente belasting vordering in de Solvency II balans. Het volledige Eigen vermogen classificeert zich als "unrestricted Tier 1" kapitaal. In het Eigen vermogen van TVM verzekeringen N.V. is geen "aanvullend eigen vermogen" aanwezig. Verder zijn er geen vermogensbestanddelen met een hybride karakter of vermogensbestanddelen welke niet op de lijst staan en/of onder het overgangsrecht vallen.

Verloop van het Eigen vermogen in het verslagjaar

	2016	2015
Eigen vermogen volgens balans	152.647	141.565
Herwaardering van statutair naar Solvency II:		
Technische voorzieningen	93.393	100.978
Voorwaardelijke verplichtingen (N.H.T.)	<u>-1.085</u>	<u>-1.085</u>
Subtotaal herwaarderingen	92.308	99.893
Uitgestelde belastingverplichtingen over herwaarderingen	23.077	-24.973
Totaal mutatie door herwaarderingen	<u>69.231</u>	<u>74.920</u>
Own funds onder Solvency II	<u>221.878</u>	<u>216.485</u>

In bovenstaand schema wordt het verloop van statutair naar Solvency II Eigen vermogen weergegeven. Voor de totstandkoming van het statutair resultaat wordt verwezen naar de jaarrekening 2016 van TVM verzekeringen N.V. Voor toelichting op de herwaarderingen wordt verwezen naar het hoofdstuk "Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden".

Solvabiliteit binnen de groep

TVM verzekeringen N.V. voert binnen de gemengde verzekeringsholding de verzekeringsactiviteiten uit. De aandelen van TVM verzekeringen N.V. zijn voor 100% eigendom van de Coöperatie TVM U.A. De coöperatie garandeert volgens een bestuursbesluit de solvabiliteit van de verzekeringsentiteit op een niveau van tenminste 150% van de Solvency II-kapitaalseis, middels een bijstortgarantie. Daarnaast stelt de coöperatie zich aansprakelijk voor de, uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van de verzekeringsentiteit (de zogenaamde 403-verklaring).

Overig – dempend effect belastingen op de SCR

Het dempend effect van belastingen op de SCR bestaat uit twee onderdelen. Naast de uitgestelde belastingen op de Solvency II balans van TVM verzekeringen N.V. zijn ook uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen bij het hoofd van de fiscale eenheid, Coöperatie TVM U.A.

In het kader van de juridische afdwingbaarheid van fiscale schulden en vorderingen is door TVM een fiscale

eenheidsovereenkomst getekend met ingangsdatum 1 januari 2016.

Voor zover op enig moment de passieve latente belastingpositie onvoldoende zou zijn voor directe verrekening van de gehele schok, dan heeft TVM de mogelijkheid voor achterwaartse verliesverrekening (fiscaal resultaat 2016 van TVM verzekeringen N.V.: € 2,3 miljoen).

Met de zogenoemde voorwaartse verliesverrekening houdt TVM geen rekening in de SCR-berekeningen.

De latente belastingpositie op de Solvency II balans is volledig toe te schrijven aan de herwaarderingen van balansposten ten opzichte van de statutaire balans. Kort samengevat gaat het om de volgende rubrieken en bedragen:

- Verhaalbare herverzekeringsbedragen
- Technische voorzieningen
- Voorwaardelijke verplichtingen

De hiermee samenhangende passieve latente belastingpositie is € 23.077 (2015: € 24.974).

De latente belastingpositie bij Coöperatie TVM U.A. toe te rekenen aan TVM verzekeringen N.V. is gevormd als gevolg van de verschillen in fiscale en commerciële waardering van de effecten en door de fiscaal gevormde egaliseringsreserve verzekeraars. De hiermee samenhangende passieve latente belastingpositie is € 17.230 (2015: € 13.884).

	2016	2015
BSCR	147.534	149.236
Operationeel risk	7.422	6.996
	154.956	156.232
Verliesdempend vermogen latente belastingen	-38.739	-39.058
SCR	<u>116.217</u>	<u>117.174</u>
Latente belastingpositie voor schok (passief)*	40.307	38.858
Latente belastingpositie na schok (passief resp. actief)*	1.568	200
*Betreft de totale latente belastingpositie inclusief de aan TVM verzekeringen N.V. toe te rekenen latente belastingen bij Coöperatie TVM U.A.		

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

De SCR voor TVM verzekeringen N.V. bedraagt € 116.217 per 31-12-2016. Deze is per risicomodule toegelicht in hoofdstuk C voorzien van een verklaring van de mutatie over boekjaar 2016.

De MCR bedraagt per 31-12-2016 € 43.018 en per 31-12-2015 € 40.676. TVM berekent de MCR met de voorgeschreven specificatie gebruikmakend van de volgende input.

Input MCR	31-12-16		31-12-15	
	Net BE	Net premium (last 12 M)	Net BE	Net premium (last 12 M)
Medical expense insurance and proportional reinsurance				
Income protection insurance and proportional reinsurance	8.287	12.365		
Workers' compensation insurance and proportional reinsurance				
Motor vehicle liability insurance and proportional reinsurance	212.988	97.028	197.795	87.523
Other motor insurance and proportional reinsurance		69.489		63.123
Marine, aviation and transport insurance and proportional reinsurance	12.338	37.568	14.314	29.739
Fire and other damage to property insurance and proportional reinsurance	473	942		78
General liability insurance and proportional reinsurance	3.819	3.440	3.374	6.627
Credit and suretyship insurance and proportional reinsurance				
Legal expenses insurance and proportional reinsurance		3.244		3.542
Assistance and its proportional reinsurance			132	10
Miscellaneous financial loss insurance and proportional reinsurance	2.231	2.676	9.669	16.268
Non-proportional casualty reinsurance				
Non-proportional property reinsurance				
Non-proportional marine, aviation and transport reinsurance				
Non-proportional health reinsurance				

De notional SCR is per 31-12-2016 uitgekomen op € 116.217 en bedroeg per 31-12-2015 € 117.174. De berekening van de MCR komt derhalve voor TVM neer op het toepassen van de formule met als input de netto premie en de best estimate technische voorzieningen waarbij de voorgeschreven maximering op 0 is toegepast.

De mutatie in MCR is enerzijds te verklaren met een licht gewijzigde technische voorziening en premie zoals in de tabel aangegeven, anderzijds door de herrubricering van het Verzuimproduct van de LOB Miscellaneous naar Income protection.

Vereenvoudigingen

TVM past geen vereenvoudigingen toe binnen het standaardmodel voor het bepalen van de SCR of MCR.

Voor de bruto premievoorziening wordt ter vereenvoudiging de formule in de Technische Bijlage III toegepast, zoals beschreven in de Level 3 guidelines van EIOPA (Richtsnoer 72, Artikel 1.128b). Voor de berekening van de Risk Margin past TVM eveneens een simplificatie toe. De uitgangspunten voor de bepaling staan beschreven in de Long Term Guarantee Assessment (LTGA) in paragrafen 5.2 tot en met 5.74. De gehanteerde kaders door TVM zijn conform de Delegated Acts richtlijnen. Beide simplificaties worden in hoofdstuk D2 toegelicht.

E.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

TVM maakt geen gebruik van deze ondermodule.

E.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model

TVM maakt geen gebruik van een intern model noch van ondernemings specifieke parameters.

E.5 Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste

TVM heeft gedurende heel 2016 voldaan aan het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste. De strategie van TVM heeft als uitgangspunt de eigen Risk Appetite waarin het naleven van de minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste is als norm vastgelegd. Als aanvullend uitgangspunt heeft TVM een hogere streefwaarde van de solvabiliteitsratio gekozen. Bij een dreigende onderschrijding van de streefwaarde treedt het Kapitaalbeleid in werking.

In het kapitaalbeleid is vastgelegd welke mogelijkheden er zijn om het marktrisico te verminderen indien de solvabiliteitsratio daartoe aanleiding geeft. TVM heeft een aantal grenzen gedefinieerd waarbij bij overschrijding ('trigger event'), acties ingezet worden om de solvabiliteitsratio te herstellen. Daarnaast zijn er gebeurtenissen die weliswaar niet een 'trigger event' zijn zodat een solvabiliteitsgrens wordt overschreden, maar die wel het ORSA-proces in gang zetten (waaronder herbeoordeling strategie en risico's). Voor deze gebeurtenissen heeft TVM het ad-hoc ORSA proces ingericht. De grenzen (aanwezige solvabiliteit uitgedrukt als percentage van de SCR) die de trigger events definiëren, zijn in een tabel vastgelegd. Deze waarden gelden voor TVM groep, waarbij de garantie van de coöperatie met betrekking tot de solvabiliteit van de verzekeraar in ogenschouw wordt genomen.

Hiermee waarborgt TVM dat aan beide vereisten (SCR, MCR) ook in de toekomst voldaan zal blijven worden.

E.6 Overige informatie

De overige informatie bevat informatie overige materiële activiteiten en / of resultaten, die niet in de eerdere hoofdstukken is opgenomen. Voor het rapportagejaar 2016 is hier niets te melden

ACTIVA	Balans Jaarrekening	herrubricering naar SII indeling	Balans SII statutair	herrubricering o.b.v. SII richtlijnen	herwaarderingen o.b.v. SII richtlijnen	SII balans
Beleggingen	494.904	129	495.033	41	0	495.074
<i>Aandelen</i>	<i>311.658</i>		<i>311.658</i>	<i>-311.658</i>		<i>168.244</i>
<i>Obligaties</i>	<i>168.244</i>		<i>168.244</i>			<i>311.658</i>
				<i>311.658</i>		
<i>Deposito's bij kredietinstellingen</i>	<i>15.002</i>		<i>15.002</i>	<i>41</i>		<i>15.043</i>
<i>Derivaten</i>		<i>129</i>	<i>129</i>			<i>129</i>
Verhaalbare herverzekeringsbedragen		17.133	17.133		-3.449	13.684
Vorderingen	34.298	-129	34.169		-10.144	24.025
<i>Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringsnemers</i>	<i>31.466</i>		<i>31.466</i>			<i>21.322</i>
<i>Vorderingen op herverzekerders</i>	<i>2.206</i>		<i>2.206</i>			<i>2.206</i>
		<i>497</i>	<i>497</i>			<i>497</i>
<i>Vorderingen op groepsmaatschappijen</i>	<i>207</i>	<i>-207</i>				
<i>Overige vorderingen</i>	<i>290</i>	<i>-290</i>				
<i>Afgeleide financiële instrumenten</i>	<i>129</i>	<i>-129</i>				
Overige activa	10.673	-323	10.350			10.350
<i>Materiële vaste activa</i>	<i>323</i>	<i>-323</i>				
<i>Liquide middelen</i>	<i>10.350</i>		<i>10.350</i>			<i>10.350</i>
Overlopende activa	1.896	-1.896				
<i>Lopende rente</i>	<i>41</i>	<i>-41</i>				
<i>Overige overlopende activa</i>	<i>1.855</i>	<i>-1.855</i>				
Alle overige, niet elder getoonde, activa		2.219	2.219	-41	0	2.178
Totaal Activa	541.771	17.133	558.904	0	-13.593	545.311

Bijlage I: Aansluiting balans volgens jaarrekening en balans op Solvency II grondslagenminimumkapitaalvereiste

PASSIVA	Balans Jaarrekening	herrubricering naar SII indeling	Balans SII statutair	herrubricering o.b.v. SII richtlijnen	herwaarderingen o.b.v. SII richtlijnen	SII balans	
Technische voorzieningen	363.014	17.133	380.147		-106.985	273.162	Technische voorzieningen - schade en ziektekosten vergelijkbaar met schade
Voor niet verdiende premies en lopende risico's (bruto)	27.917		27.917				
Voor te betalen schaden (bruto)	352.230		352.230				
Voor te betalen schaden (herverzekeringsdeel)	-17.133	17.133					
						247.385	Best estimate
						25.777	Risicomarge
Voorzieningen	50	0	50			50	Voorzieningen
Schulden	20.254	0	20.254			20.254	Schulden
Schulden uit directe verzekeringen	1.073	833	1.906			1.906	Verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen
Overige schulden	18.568	-833	17.735			17.735	Schulden (handel, geen verzekering)
Afgeleide financiële instrumenten	673		673			673	Derivaten
Overlopende passiva	5.806	-5.806					
Alle overige, niet elders getoonde, passiva	0	5.806	5.806			5.806	Alle overige, niet elders getoonde, passiva
Totaal verplichtingen	389.124	17.133	406.257	0	-82.823	323.434	Totaal verplichtingen
Eigen vermogen	152.647	0	152.647			221.877	Overschot van activa boven verplichtingen
Totaal Passiva	541.771	17.133	558.904	0	-13.593	545.311	Totaal Passiva

